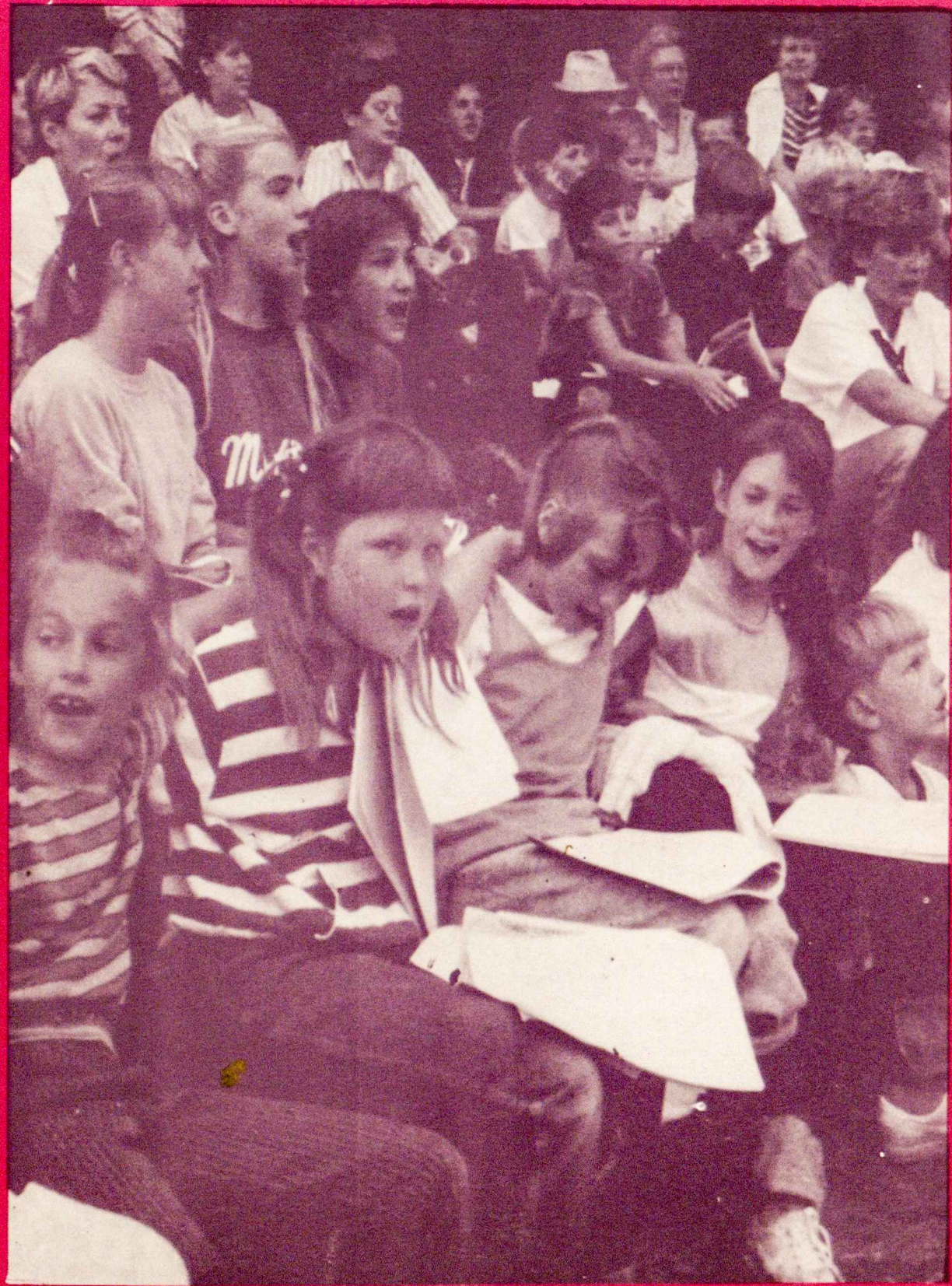

ATEITIS

BIRŽELIS — JUNE — 1985

VOL. LXXV No. 6

ATEITIS

BIRŽELIS — JUNE
1985
VOL. LXXV No. 6

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

Pavasaris — Bern. Brazdžionis	127
Pavergimo plotmės Lietuvoje ir ateitininkų studentijos politinė orientacija — dr. Kazys Ėringis	128
Iš „Ateities“ ir ateitininkų praeities — paruošė Ramunė Kubiliūtė	131
Pastabos dėl kun. dr. E. Gerulio minčių apie „Užgimimą iš naujo“ — prel. L. Tulaba	134
Tremtinio — kalinio Juliaus Sasnausko laiškas	135
Skamta taikos varpas — Alė Rūta	136
Aukštyn	138
Lietuvos katalikų rūpesčiai Los Angeles spaudoj	139
Kun. Alfonso Lipniūno kuopa Blombergo lietuvių gimnazijoje 1945—50 m.	140
O kas tėvynėje?	141
Veikla	142
Malda už jaunimą — Nek. Prad. Marijos seserys	144

VYRIAUSIA REDAKTORĖ: Stasė Petersonienė, 2534 West 40th Street, Chicago, IL 60632, USA. Tel.: (312) 847-1693

REDAKCINĖ KOLEGIJA: Rima Janulevičiūtė, Ramunė Kubiliūtė, Gytis Liulevičius, Vėjas Liulevičius, Linas Palubinskas, Raminta Pemkutė, Arūnas Pemkus, Darius Polikaitis, Birutė Tamulynaitė, Arvydas Žygas.

TECHNINIS REDAKTORIUS: Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS: Juozas Polikaitis, 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Tel.: (312) 434-2243.

Rankraščių kalbą taiso J. Masilionis. Viršelio antraštė Jono Kuprio.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

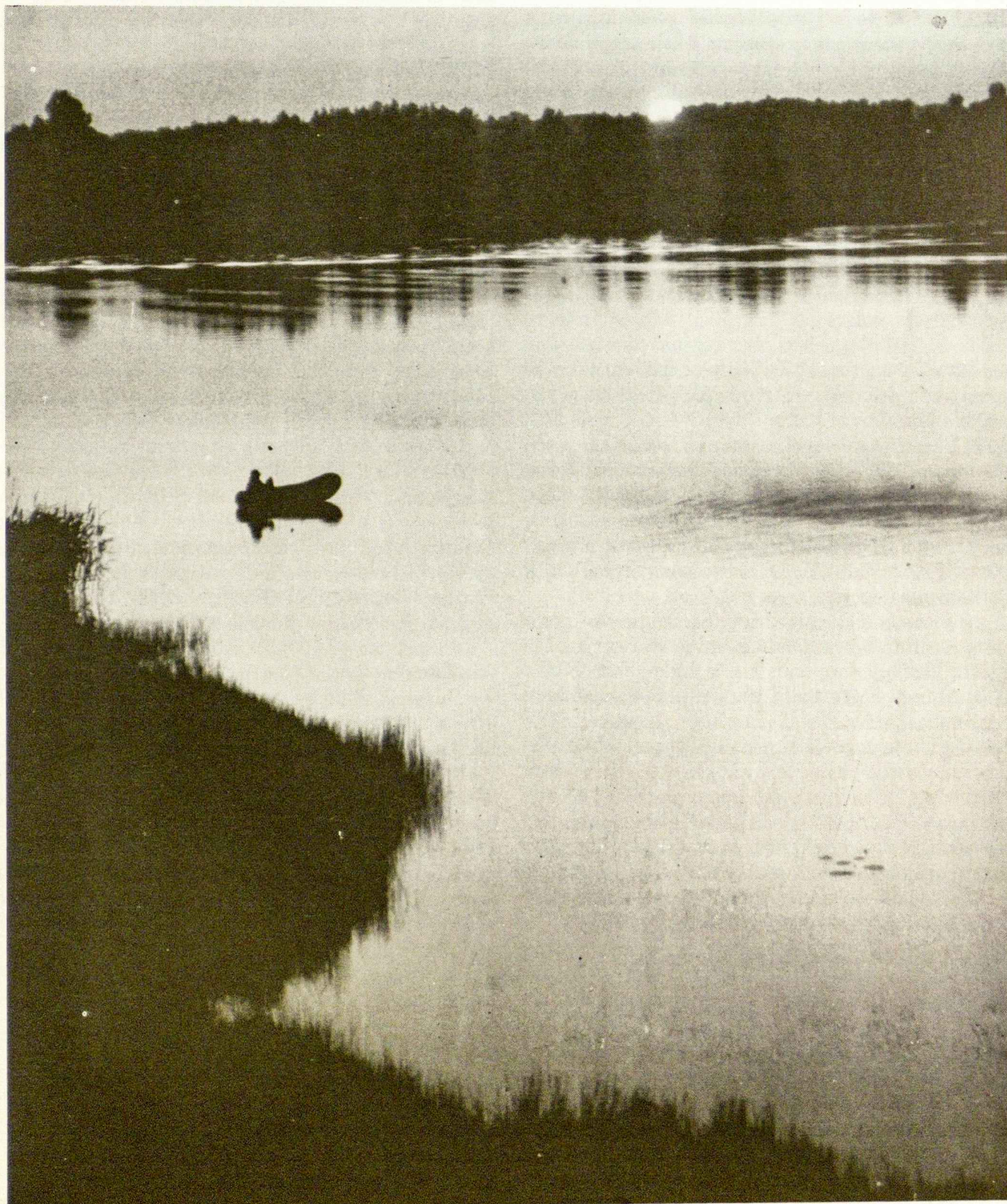
ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada \$12.00. Single copy \$1.50. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1985 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

Am.

PAVASARIS...

Tu man sakai: Pavasaris. Išėjo Nemunas.
Pavasaris, sakau. Ledus jau išnešė Neris.
Užlies tuoj saulė kalnelius ir žemumas...
Ir lyg girdžiu — toli toli,
Ilsėdamasis pakely,
Tėvynei sveikinimą siunčia vyturys.

Bern. Brazdžionis

Dr. Kazys Ėringis

PAVERGIMO PLOTMĖS

LIETUVOJE IR ATEITININKŲ STUDENTIJOS

POLITINĖ ORIENTACIJA

Maskva, 1940 m. birželio 15 d. okupavusi Lietuvą, laiko tėkmėje įvykdė daug piktadarybių. Tai teroro, žmonių bei turto ir valstybingumo naikinimo veiksmai. Šiame straipsnyje neturime tikslo ir galimybės net išvardinti pagrindinių okupanto piktadarybių. Paminėsime tik vieną pirmąją, tampriai susietą su teroru, žmonių įkalinimu ir naikinimu. Tai vergovinė ir labai pavojinga žmogaus orumą branginantiesiems žmonėms sovietišku „rinkimu“ šmėkla. Ši grėsminga, piktžaidė nuo pat okupacijos pradžios, nuo 1940 m. liepos 14 d., taip vad. „liaudies seimo rinkimų“ farso, sukretė Lietuvos visuomenę; tada ir vėliau pražudė daug žmonių, išdrįsusių vienokiu ar kitokiu būdu pasipriešinti, ir iki šiolei nuolatos niekina visus visuomenės sluoksnius.

Todėl išeivijai, „Ateities“ žurnalo skaitytojams, ypač ateitininkų studentijai būtina nepailstamai ir vis ryžtingiau priešintis okupantui keliomis pagrindinėmis kryptimis:

1) Atremti okupanto pastangas gretinti vergovinį inspiruotą „visuomeninės valios“ tariamąjį balsą su demokratinio Vakarų pasaulio pliuralistinės visuomenės saviraiška (su asmenybės valia, su rinkimų, susirinkimų ir demonstracijų laisvės verte ir pan.), atmetant nieko nereiškančią laisvės regimybę, būties falsifikavimo „operetę“.

2) Visomis galiomis priešintis okupanto užmačioms juodinti ir iškraipyti Lietuvos Suvereniteto ir Laisvės Idealą.

3) Atmesti lietuviškai išeivių Maskvos „nuotakai“ priskiriamą pažangumą, nes ta „nuotaka“ yra reakcinga ir atžagareivė. Tai nieko tautoje neatstovaujanti parsidavusių Maskvai grupelė išeivių. Juos okupantas pavadino „pažangiaisiais“ išeivijos lietuviais arba „pažangiečiais“ ir šiuo „atradimu“ puikuojasi okupuotos Lietuvos spauda ir vergijos simpatikų laikraštukai Amerikoje. Tai išeivių tamsybininkai, Maskvos griūvančios socialkolininės imperijos ramstytojai ir istorijos gėda.

4) Branginti ypatingą šiuolaikinės istorijos faktą, kad okupacijos sąlygomis persekiojami Lietuvos tikintieji, paprasti žmonės, susitelkę bažnytinėje bendrijoje, vieninteliai sugebėjo viešai ir skvarbiai išstoti prieš okupanto piktadarybes: prieš religijos persekiojimą, tautos etinių vertybių ir tradicijų naikinimą, prieš tautiškumo izoliavimą nuo religijos. Tik krikščioniškajai srovei, kurios daugumą sudaro Romos katalikų bendrija, išstojus prieš okupacines blogybes, tik pasklidus po pasaulį pogrindžio leidiniui „Lietuvos katalikų bažnyčios kronika“, atsirado ir kitokia įvairiasrovė, beje taip pat krikščioniška, pogrindžio spauda.

Turint omenyje tai, kas pasakyta, ypač pastarąjį (4-tą) pasiaukojimo nekonjungtūrinėms vertybėms faktą, leistina pažvelgti į išeivijos jaunimo politinės orientacijos platumas. Jos čia, Amerikos demokratijos sąlygomis, yra tokios beribės, kartais net vedančios prie idėjinių žaizdų išblėsimu. Tai priešingybė, antipodas vergijai, tai neribotos laisvės pasekmė.

Būtina pabrėžti, kad pavergtos tėvynės akys yra nukreiptos į visų neišdavikiškų srovių išeiviją, o perspektyvoje — į jos jaunimą. Ateitininkija ir skautija ypač turi būti pasišventusios krikščioniškosios Lietuvos idealams. Ateitininkų ir skautų studentija — tai šių organizacijų sutelkto jaunimo smegenų trestas veiklos gairėms nužymėti ir veikti.

Pavergtoje tėvynėje jaunimas taip pat sutelktas. Jis suburtas prieš į Sovietų Sąjungos komjaunimo organizaciją. Ji Lietuvoje 1932 m. turėjo 234 narius. Iki 1940 metų sovietų per Kominterną remiama ši organizacija išaugo iki 1,000 ir padėjo priešui sunaikinti Lietuvos valstybę. 1945 metais, antrosios sovietų okupacijos pradžioje, jau buvo 3806 nariai, jų tarpe 1600 naikintojų arba sribų ar skrebų (taip juos praminė tauta pagal rusišką pavadinimą — istribitelj, sribok =naikintojas). O sribai arba skrebai, kurių gretose buvo daug kitataučių, beatodairiškai talkino rusams deportuoti lietuvius į Sibirą.

Gal ir šio žurnalo skaitytojų tarpe yra kas nors iš būsimos nepriklausomos Lietuvos ministrų, kariuomenės vadų, mokslininkų!

Dabar, pagal 1980 m. duomenis, komjaunuolių Lietuvoje buvo net 441,760,(1) jų tarpe daug lietuvių ir daug tautos duobkasių atėjūnų. Tai maždaug kas ketvirtas dirbantysis ar studijuojantis žmogus (nuo 16 iki 60 metų amžiaus). Su dabartiniais nariais Maskva turi ir daug bėdų, nes dalis ir kolonistų, ypač vietinių rusų ir žydų, brangina daugiau kaip 450 metų senumo įstatyminę lietuvių pakantumo kitataučiams tradiciją, įtvirtintą ir pakartotą nepriklausomos Lietuvos konstitucijoje. Tokius kitataučius sovietai persekioja slapta. Bene ryškiausiai viešai buvo išstoję Vilniaus universiteto ir kitų aukštųjų mokyklų 1965–1970 metų lietuvių studentų komjaunuolių grupės. Jie sudėjo išdavikiškai organizacijos vadovybei ant stalo nario bilietus ir pareiškė, kad ta organizacija nerealizuoja jų gyvenimo idealų. Jie buvo teisūs, nes priešas šią jaunimo armiją laiko neveiklumo būklėje ir izoliacijoje, kadangi jos bijo. Visi šie studentai nukentėjo, bet fiziškai sunaikinti nebuvo.

Be abejo, komjaunuoliai dabar yra vieni iš aktyviausių dainų ir šokių švenčių rengėjai ir atlikėjai.

Išėjimo jaunimo organizacijos taip pat atlieka panašaus pobūdžio dainų ir šokių puoselėjimo darbą ir atlieka jį su pasišventimu. Tai liudija viena iš didžiausių 1984 metais Clevelande įvykusi VII tautinių šokių šventė.

Jaunimas tėvynėje ir išėjimoje giliai supranta, kad vien šokiais ir dainomis pavergtai tėvų ir senelių tėvynei valstybinio suvereniteto ir laisvės neatkurs. Tai akivaizdu. Kas kitaip mano — giliai klysta. Šokiais ir dainomis galima pratęsti tautos gyvastį, galima praturtinti tautos kultūros kraitį, galima subręsti politiniam darbui arba pasiruošti būti Nepriklausomos Lietuvos mokslininkais, ministrais, kariuomenės vadais, verslininkais.

Šokiais ir dainomis, kultūros paradiniu maršu ir rodymu, kai šie renginiai pilnai finansuojami iš priešų valstybės biudžeto, net galima **reabilituoti** vergiją, **skleisti** jos respektabilumo ir priimtino miglas. Tai jau 40 metų daro okupantas ir bando save „pateisinti“.

Tad visiems reikia gerai įsidėmėti sovietų doktrinos teiginį, pagal kurį kiekviena kultūros apraiška, kiekvienas organizuotas žmonių sambūris turi būti apipavidalintas marksizmui-leninizmui pasitarnaujantais lozungais. Todėl kai okupanto švenčių ir renginių liaupsės šokiais ir dainomis palydi dėl priešpaudos nugrimzdusi liūdesyje, bet triumfuojanti savo jaunystėje studentija, kai suvažiuimuose iškviečiami išsirikiavę okupanto armijos atstovai, o apsirengusios

tautiniais rūbais lietuvaitės yra priverstos dėkoti atėjūnui už „išlaisvinimą“, tuomet kovojantys už Lietuvos suvereniteto atkūrimą sąmoningiausiai tautos intelekto sluoksniai patiria giliausią sielvartą ir tautos išniekinimo zenitą. Bet atėjūno barbarai su tuo nesiskaito, ar tūlas gal net nesuvokia, kokią piktdarybę ir pažeminimą daro pavergtiesiems.

Čia pateikėme iš pirmo žvilgsnio kiek neįprastus psichologinio pobūdžio faktus. Juos prasingiausiai gali suprasti, išskleisti savo pasaulėvaizdyje, tik išimokslinusi visuomenė, kuo jau ir yra mūsų išėjimo. Tie faktai gal padės jaunimui, ypač ankstyvesnių ateivių vaikams, **praturtinti ir patikslinti** politinę poziciją Lietuvos okupanto atžvilgiu.

Mes, gyvenę 40 metų antrosios sovietų okupacijos replėse, **turime teisę kreiptis** į išėjimo vyresniąją kartą tiesioginėmis pavergtos tėvynės gynimo sąvokomis. Tuo tarpu jaunimo, pavergtos Tėvynės vardu, mes **maldaujame mūru stovėti** humanizmo pozicijose, kurias formuoja bendrieji Amerikos moraliniai Laisvės idealai ir jaunimo tėvų sielvartas. Šį pavergimo pagimdytą sielvartą jaunimas **privalo suvokti** iš tėvų minčių, iš raštų, pagaliau tai liudija net akmenys ant kapų. Mes nesame vokiečių, prancūzų ar kitų Vakarų Europos tautų palikuonys, kurių senelių tėvynės po nacių siautėjimo 1945 metais prisikėlė laisvam gyvenimui demokratinėse valstybėse. Jų santykis su pirmą kartą tėvyne išlieka tik kaip gimiminio ir kultūrinio ryšio sentimentas, nereikalaujantis atėjūno primestų įtampų. Tuo tarpu mes, mūsų jaunimas tiesiogiai liečiamės su vergija, su kvapą gniauziančiu tautos pažeminimu, su asmenybės nužmoginimu. Čia nebėra reikalo kartoti tai, kas žinoma ir anksčiau pasakyta, kas **luošina** visus be išimties, **purvina** istoriją, **verčia** niekinti savo praeitį, valstybingumą, nepriklausomybę ir religiją.

Mūsų tėvų žemėje dabar, kaip ir anksčiau, **viešai** nieko negalima daryti, kad įveiktum šią vergijos nešamą suminėtą ir neišvardintą blogio laviną. Net kuklūs šia linkme atsiekimai yra paskandinti okupanto „padorumą“ giriančioje šukių demagogijoje. Tiesa, aštriai pliekiamos okupacinės blygybės pagrindžio spaudoje, energingai ginamos tikinčiųjų teisės. Bet valstybinio suvereniteto atkūrimo problemos toje spaudoje tiesiogiai neliečiamos, o gvildenamos tik žvelgiant per žmogaus teisių plotmę. Mat tai reikštų okupacinės tironijos aštrinimą, jos respektabilumo pažeidimą. Todėl išėjimo politinė veikla, be išlygų ginanti sunaikintos Lietuvos valstybės ir pavergtos lietuvių tautos teises, reikalaujant

Studentų ateitininkų sąjunga, jaunoji ir vidurinioji sendraugių karta, ateitininkų sąjungos ideologo St. Šalkauskio reikalavimo „Mokėti pajusti gyviausius momento reikalavimus ir pasielgti kaip principai reikalauja“ dar neišvystė...

atkurti valstybinį Suverenitetą, yra neįkainojamas likiminės reikšmės faktas. Tenai, tėvų žemėje, žmonės, sulaukę kvapą, radijo bangomis ir iš kitų šaltinių gaudo kiekvieną pozityvią apraišką, kiekvieną išeivijos politinių organizacijų veiksmą, sistemingai primenantį valstybių vadovams ir vyriausybėms mūsų okupacinę padėtį. Jie su džiaugsmo ašaromis akyse sveikina kiekvieną naudingą Lietuvos Laisvės bylai valstybės vadovų atsakymą, pareiškimą, teisinį dokumentą.

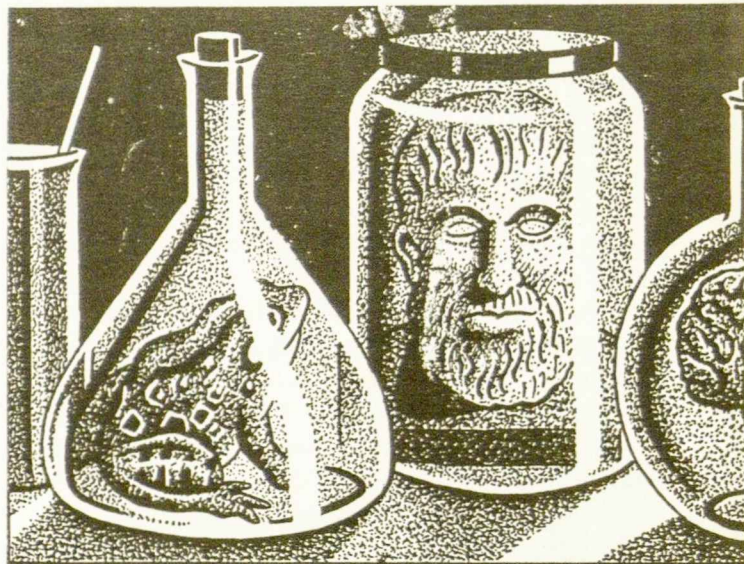
Todėl pavergtos tėvynės vardu, mano šventa pareiga yra pabrėžti, kad labai pavojinga klaida yra tvirtinti, kaip tai kartais daroma išeivijos spaudoje, jog Lietuvos išsilaisvinimo klausimą spręs pati pavergta tauta. Visų pirma, niekas tiksliai nežino konkrečios išsilaisvinimo situacijos. Antra, okupacijos sąlygomis neįmanoma jokia vieša politinė veikla valstybinio suvereniteto atkūrimo linkme, nesant išeivijos pasišventimo šiam tikslui pasiekti. Galima užrašyti eilę kaip silpnėja valstybinio suvereniteto reikalavimų pastangos pagal tautinės emigracijos silpnėjimo eilę Vakaruose ir kitur. Seka yra maždaug tokia: lietuviai, estai, latviai, ukrainiečiai, gruzinai, armėnai, moldavai, baltarusiai, azarbaidžanai, kirgizai, tadžikai, uzbekai, turkmėnai, kazachai, komiai ir t.t. Ir trečia, neįmanoma įsivaizduoti, kad komunizmo tironija išnyks be vienokių ar kitokių pasekmių. Todėl išeivija turi visomis intelekto galiomis padaryti viską, kad Lietuvoje neįsigalėtų, pavyzdžiui Albanijos tipo izoliacionistų klika, net Rumunijos tipo diktatūra, kad Lietuva nenugrimztų užsienio skolose, kad užsienio paskolos nepatektų, kaip tai atsitiko daugelyje pasaulio valstybių, į vagių ir neišmanėlių rankas.

Kad didžiulių sukrėtimų ir persitvarkymų atvejais tėvynė nespėndžia viena, yra daugybė pavyzdžių. Ryškiausiais pavyzdžiais, turinčiais išeivijos užnugarį ar praeitį, galima laikyti grįžusius iš užsienio vyriausybių ir partijų vadovus, kilnių idėjų įkūnytus, mokslininkus. Čia tinka paminėti Conrad Adenauer ir Willi Brandt (Vakarų Vokietija), Golda Myer ir kt. (Izraelis), Andreas Papandreu (Graikija), daug baigusius mokslus Vakarų šalyse Ispanijos ir Portugalijos politikų, Salvadora prezidentą Napoleoną Duarte, pagaliau mūsų šalis transatlantinius lakūnus S. Darių ir S. Girėną, mokslo ir krikščionybės nuo smurtininkų gynėją Pr. Šivickį, kuris grįžo į Lietuvą net iš Manilos (Filipinai).

* Taigi, nebūsime perdideli fantastai, padarę prielaidą, kad gal ir šio žurnalo skaitytojų tarpe yra kas nors iš būsimos nepriklausomos Lietuvos ministrų, kariuomenės vadų, mokslininkų! O ištikimybė Amerikai, Vakarų demokratijai, niekam netrukdo ruošti panašaus pobūdžio įvairiausiems žygiams. Bet mūsų politinės gyvasties pastangas be atvangos plūsta Maskva. Tad visiems, ypač jaunimui, gerai įsidėmėtina, kad Maskva ne tik paruošia daugeliui valstybių vadovus, bet net užsienyje parengia perversmus (pvz. iš modernios, piratinės Kubos ir kt.). Mūsų priešas visur yra atsisakęs nuo politinių veiksmų švarumo. Jo credo — blogis. Taigi, kaip atsvara

blogiui, doros krikščioniškos idėjos gyvastį galima užtikrinti tik keleriopai padidinus pastangas!

Amerikos lietuvių išeivijai, ypač studentijai, yra gerai žinoma, kad nevienas įžymių amerikiečių nekartą kalbėjo, jog šiai daug gėrybių turinčiai šaliai jau dažnai stinga didžiųjų idėjų. Todėl Europos kraštų išeivių studentijai, lietuvių intelektualinėms pajėgoms, besiruošiančioms politiniam darbui arba tą darbą jau dirbantiems, visuomet naudinga žvelgti į tėvų kraštą per Europos politinę prizmę. Bet reikalas čia nėra paprastas. Tiesa, Amerikos partinis gyvenimas tokiam požiūriui netrukdo. Net priešingai, Amerikos nepolitikuojančio mokslo tradicija nevaržo ir mažai saisto studentiją. Todėl, kilusi iš Rytų Europos, iš Maskvos pavergtų ir uzurpuojamų kraštų, konkrečiai iš Lietuvos, studentija gali burtis ir yra susibūrusi į tautines ideologines organizacijas. Labai sveikintina, kad lietuvių išeivijos jaunimas tęsia taurias tautinės skautijos ir ateitininkijos tradicijas. Bet ideologiškai išlikdamos patenkinamai gerame lygyje tos abi jaunimo (ir ne tik jo, taip pat sendraugių-akademikų filisterių) organizacijos, neturėdamos normalaus valstybinio gyvenimo konkrečių tikslų, slenkant dešimtmečiams savaip įstrigo politiniuose, teisingiau

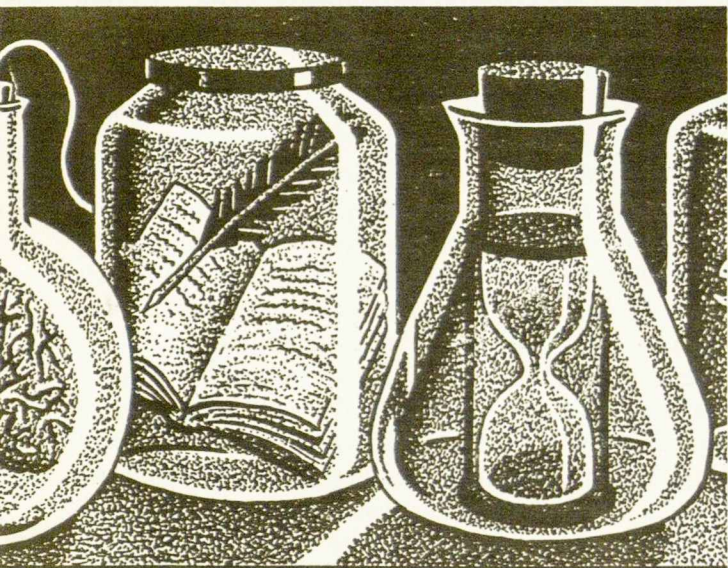
apolitiškumo akligatviuose. Galima teigti, kad patikimiausias iš tų akligatvių išeiti kelias — tai lietuvių išeivių jaunosios ir vidurinėsios kartos žvilgsnis į pasaulį būtent per Europos politinę prizmę.

Minėtą įstrigimą įtakojo ne vien Š. Amerikos nepolitikuojančio universitetinio mokslo tradicija, kurios reikšmės anaipol nederėtų menkinti. Tačiau pirmapradžių priešasčių reikia jieskoti žymiai anksčiau, nepriklausomoje Lietuvoje. Pažymėtina, kad vieni iš ankstyviausių ir įtakingiausių lietuvių ateitininkijos, ypač skautijos, ideologų neskatinio akademinio jaunimo jungtis į politinį darbą, tuo laiku galbūt manydami, kad normalaus valstybinio gyvenimo sąlygomis tų įsijungimo kelių yra daug žymiai vėliau. Kilęs „amžinojo“ valstybingumo Britų imperijos metropolijoje skautų sąjūdis turi tikslą žaidimais, iškydomis, stovyklomis ir praktiniu gyvenimo

stebėjimu ir patyrimu išauklėti jaunimą Dievo, Tėvynės ir artimo Meilės dvasioje. Lietuvių skautų visuomeninis susivienijimas turi tikslą, pagal minėtą skautybės sistemą, auklėti jaunimą religingais savo bendrijos nariais, dorais, kilnios dvasios, tvirto būdo, sveikais žmonėmis, sąmoningais lietuviais ir naudingais piliečiais. Studentų ir baigusiu mokslus skautų šūkis „Ad meliorem — Būti geresniam“ (!) grakščiai apibendrina skautijos idealus. Tik mūsų sankirčio su priešų valandoje ir metuose tarptautinė skautijos bendrija pasitraukė ir nuo šūkio „Ad meliorem“, ir nuo Tėvynės ir artimo meilės: ji, tiesiogiai ir aplinkiniais keliais veikiant sovietams, Pabaltijo Valstybių Skautų sąjungas tyliai išleido iš tarptautinių sąrašų, nesuteikiant joms reikiamo pripažinimo išėivijoje. Tai nelemta ir bestuburė paslauga sovietams, siekiantiems užgrobtų kraštų skautijos organizacijų sunaikinimo. Tai tik parodo, kad tarptautinėje skautijos vadovybėje kerojo neprincipingumas, pasmerkęs Pabaltijo tautų skautiją užsisklęsti prievartinio nacionalizmo kiate. Praktiškai, žinoma, užsisklendimo buvo išvengta.

Nedaug geriau reikalai klostėsi ir Ateitininkų organizacijoje, kuri, deja, neturi tarptautinio atitiktens. Ši lietuvių mokslus einančio jaunimo ir iš jo išaugusių sendraugių organizacija vadovaujasi šūkiu

„Visa atnaujinti Kristuje“, tarnaujant Dievui ir Tėvynei. Ateitininkai skelbia patriotizmą krikščioniška dorybe ir tiki, kad katalikiškumas suteikia lietuviškumui daugiau kilnumo ir atsparumo. Šie ateitininkų idealai jau nekartą pasiteisino gyvenime sunkiais tėvynei laikais. Ruošdami savo narius visuomeniniame gyvenime vadovautis laisvės, meilės, lygybės ir solidarumo principais, ateitininkai neriša savęs su jokia politine partija. O tai ir atvedė ateitininkus išėivijoje tėvynės pavergimo sąlygomis taip pat į politinį akligatvį. Kuo greičiau ateitininkai išėis iš šio akligatvio, tuo daugiau naudos bus ir pavergtai tėvynei, ir organizacijai.

Bet ateitininkijos ideologai, pavyzdžiui, prof. St. Šalkauskis — veikalų „Ateitininkų Ideologija“ (1933 ir 1954) ir „Skautai ir Pasaulėžiūra“ (1930 ir 1953) autorius — kaip idėjinio gyvenimo kelio jaunimui grin-

dėjas — neskatino jaunimo veržtis į politiką.^(2,3) Normalaus valstybingumo sąlygomis gal teisinga, nes ateitininkai buvo skatinami pirmiausiai siekti žmogiškojo tobulumo, kilnumo ir profesionalumo. Taip paruoštus žmones savos valstybės reikalai, slenkant laikui, kaip magnetas **įtraukdavo** į politiką tuos, kurie turėjo politinei veiklai polinkį ir savybes. Pats St. Šalkauskis, kaip ir jo ginami nuo perankstyvo politikavimo ateitininkai, nėjo į politinę veiklą.⁽²⁾ Bet jis šia veikla gyvai domėjosi, atstovaudamas demokratinėi valstybės sampratai ir reikalaujamas politinėj veikloj priemonių švarumu.

Todėl ateitininkų ideologas, pats nepaniręs politikoje ir saugodamas nuo jos kitus, daug rašė, klodamas jaunajai kartai teisingą kelią ir žadindamas kultūrinę pažangą. Jis nagrinėjo įvairias, nuo valstybės santvarkos ligi sporto ir kariuomenės, temas, budėjo, saugodamas ateitininkus nuo poslinkių į zoologinį nacionalizmą ir totalistinį autoritetizmą.

Visai kitokios aplinkybės susiklostė sovietams 1940 metais sunaikinus Lietuvos valstybę ir žymioms tautos intelekto pajėgoms 1944 metais, dėl prasiėdėjusios antrosios sovietų okupacijos, pasklidus pasaulyje prievartinės išėivystės keliais. Žuvus valstybei, išėivijoje normali jaunimo trauka konkrečioms politinėms pareigoms išnyko. Amerikos universitetų nepolitikuojančio mokslo tradicija keleriopai sustiprino pradėto nepriklausomoje Lietuvoje apolitiško auklėjimo kryptį, ko jau mažareikšme tendencija nebepavadinai. Tai, naujomis aplinkybėmis, davė neigiamus rezultatus. Maža to, sunaikinus Lietuvos valstybę — išėiviškoji ateitininkija prarado **valstybinės** lietuvių tautos turinį. Ji, veikiamą priešų prievartos, neišvengiamai pasislinko į nacionalizmą ir uždaramą (blogiausiais atvejais gal ir į nuolaidžiavimą okupantui). Todėl praėjusių trijų dešimtmečių tėkmėje, bent Šiaurės Amerikos kontinente, susiformavo duobė pavergtos lietuvių tautos kelyje, kurią išėivių vidurinės ir jauniosios kartos ateitininkija gali ir privalo užlyginti.

Bet siekiant šio tikslo ateitininkams būtina žymiai išplėsti langą į pasaulį. Tiesa, priešingai skautų tarptautinės vadovybės kurtumui, Lietuvių studentų ateitininkų sąjunga išliko Tarptautinės studentų ir intelektualų organizacijos „Pax Romana“ nariu. Tai kilnus humanistinis ir moralinių plotmių ryšiams srautas, kurio valstybės sunaikinimo sąlygomis ateitininkams neužtenka. Dabar ateitininkams privalu daug anksčiau įsijungti į politinę veiklą, negu kad tai buvo daroma normalaus valstybingumo sąlygomis nepriklausomoje Lietuvoje. Juo labiau, kad bent Š. Amerikos kontinente baigusieji aukštuosius mokslus žmonėms, ilgainiui užimant aukštus postus (pareigas), sudėtingiau priklausyti kokiems nors sąjūdziams. Taigi, augant žmogaus įtakai visuomenėje — tenka tenkintis tik moraline ir ekonomine parama bei sentimentais pirmųkščiams sąjūdziams.

Turint omenyje visa tai, kas aukščiau pasakyta, ir atsižvelgiant į įvairiareikšmius savitumus, Studentų ateitininkų sąjunga, jaunoji ir vidurinioji sendraugių karta, Ateitininkų sąjungos ideologo St. Šalkauskio reikalavimo „Mokėti pajusti gyviausius momento

... labai pavojinga klaida yra tvirtinti, kaip tai kartais daroma išeivijos spaudoje, jog Lietuvos išlaisvinimo klausimą spręs pati pavergta tauta.

reikalavimus ir pasielgti kaip principai reikalauja”(4) dar neišvystė; ji jų neišvystė iki aukščiausių galių, taip gyvybiškai reikalingų pavergtai Tėvynei.

Ateitininkija, nenusižengdama tautos pavergimo sąlygomis savo sąjungos principams, privalo išvystyti jau aukščiau minėtą labai veiksmingą Europos politiką. Tai reikmė savos krikščioniškos politikos to kontinento, kuriame yra ir mūsų pavergta Tėvyne. Ši mūsų tautos intelekto proverži, prilygstanti ekspansijai, reikia padaryti dabar; būtent **dabar**, kai savo 1945 m. atkurtų suverenitetų demokratinėse laisvėse įmigusi kurčia Vakarų Europa dabar prabudo ir išgirdo sunaikintų Pabaltijo Valstybių ir pavergtų tautų šauksmą. Būtina padaryti **dabar**, kol ateitininkų ir skautų vidurinioji karta (sendraugiai ir akademikai) negrįžtamai **nepalaidojo** galimybės praktinės politikos reikalams panaudoti vokiečių, prancūzų, dalinai italų kalbas ir tomis kalbomis parašytus veikalus.

Ateitininkų, lygiai kaip ir skautų organizacijoms, pirmoje eilėje pajėgioms akademinėms žmonių grupėms, reikia išugdyti tamprius idėjinis, o ne praeivio, ryšius su dviem gimusiais ir subrendusiais Europoje **pasaulinės reikšmės** politiniais sąjūdžiais. Tai Krikščionių demokratų ir Socialdemokratų partijos. Lietuviams ir išeivijoje, ir tėvynėje yra lygiai svarbu giliai pažinti tų partijų dabartinę politiką ir ideologiją. Minėtų partijų pokarinė patirtis, vadovaujant vyriausybėms ir veikiant demokratiškoje opozicijoje, yra ypač vertinga. Abiejų partijų įtaka pasaulyje — didžiulė, jų veiklos pobūdis — tarptautinis ir palankus Pabaltijo Valstybių bylai. Todėl lietuvių išeivijos vidurinioji ir jaunoji karta, jos pagrindinės organizacijos, derindamos Pabaltijo Valstybių bylos reikalus su Amerikos ir Kanados užsienio politika, **turi įžiebt** Krikščionių demokratų ir Socialdemokratų politinio pobūdžio sąjūdžių **atgimimą** savo organizacijų gelmėse.

Savaime suprantama, idėjinis **nuoseklumas skatina** krikščioniškąsias Ateitininkų, lygiai kaip ir Skautų organizacijas ateityje išvaryti kuo plačiausią krikščionių demokratų partinės politikos barą. Bet tuo anaipol neneigtina Socialdemokratiškoji srovė. **Sėkmingai nepraėjusi** šiame straipsnyje glaustai paliestų politinių vingių vidurinioji ir jaunoji lietuvių išeivijos karta savo išskirtinės misijos pavergtai Tėvynei tinkamai neatliks, nes jos laisvėje paveldėta politinė koncepcija pavergimo sąlygomis yra skurdi.

Dar nepriklausomybės laikais įsitvirtinusių senosios apolitiškos pažiūros šalininkai turi gerai žinoti, kad dešimtmečius užsitęsusi išeivijos jaunimo organizacijų politiškai beveidė ideologija, teoriškai, būtent **teoriškai**, atitinka Maskvos marksizmo dogmos siekiams. O pagal tą dogmą vienos vienintelės diktatūrinės partijos klika vadovauja sau ir nužmogintų „nepartinių“ ir nepartinių blokui. Taip ši klika primeta atseit „daugumos“ valdžią. Praktiškai, žinoma, lietuvių išeivijoje yra kiek kitaip: vidurinioji ir jaunoji karta nesutinka su to „bloko“ valdžia, tik šiam priešui prasimanymui mažiau priešinosi negu tėvai. Tuo tarpu Maskvos orkestruojama neva oficialaus Vilniaus ideologija visiems išeiviams beveik vienodai siunčia prakeiksmus. Uždavinys — būti visiems tų puolimų vertiems!

Paskaitos santrauka (kiek papildyta), skaityta 1984 m. Studentų ateitininkų stovykloje, Tipekanoo, Ohio.

Literatūra

1. Lietuvos TSR (Encikl. žinynas), Vyr. Encikl. Redakcija. Leidykla „Mokslas“ Vilnius, 1980, 272 psl.
2. St. Šalkauskis. Ateitininkų Ideologija, 1933 ir 1954.
3. St. Šalkauskis. Skautai ir pasaulėžiūra, 1930 ir 1953.
4. St. Šalkauskis. Lietuvių Enciklopedija, 29 t., Boston Lietuvių Encikl. Leidykla.

Iš „Ateities” ir ateitininkų praeities

Paruošė Ramunė Kubiliūtė

Kai kuri ateitininkų veikla buvo būdinga Lietuvos ateitininkų veiklos metams. Kiti papročiai įgijo populiarumą tik tremtyje. Štai kai kurie žiupsneliai iš veiklos Lietuvoje.

Korporacijos ir kita studentų ateitininkų veikla. Kai kurios Lietuvoje veikusios ateitininkų korporacijos dar tebeveikia išėivijoje, kaip pvz. korp. „Gaja”, medikų korporacija, įsikūrusi 1928 m. su šūkiu „Gajus kūnas, budri dvasia”, ar moterų korporacija „Giedra”, įsikūrusi 1927 m. su šūkiu „Į kalnus, į viršūnes”. Dabartinių dienų studentai ateitininkai kažin ar žino kitų Lietuvoje veikusių korporacijų įsikūrimo istorijas bei tikslus: Korp. „Grandyje” susibūrė technikai, „Šatrijos” draugijoje literatai ir menininkai (šūkis buvo „Menas grožiui, grožis gyvenimo tobulumui”), „Kęstučio” korporacijoje visuomenininkai, Abstinentų korporacijoj „Narsa” (ankstyvesnis šūkis „Per santūrą į dorą”, vėlyvesnis „Nunquam retro!”), teisininkų ir ekonomistų korp. „Iustitia”. Buvo sporto klubų: „Achilo” ir „Gražinos”. Lietuvos u-tete Kaune veikė sritiniai vienetai — dzūkų „Dainava” ir „Zanavykų” draugijos. Vytauto Didžiojo u-tete iš „Iusticijos” atsiskyrė mergaitės, sudarydamos „Fideles Iustitiae”. Išaugo pedagogų draugovė „Humanitas”. Dotnuvos Žemės ūkio akademijos ateitininkai sudarė vyrų korp. „Agricola”, moterų „Gabiją” ir „Algimanto” klubą. Pedagoginiame institute veikė „Žibinto” korporacija, o Prekybos institute „Gintaro”. Žodžiu, Lietuvos laikais ateitininkai u-tetuose buvo veiklūs.

Ateitininkų rūmai. Kaune Lietuvos ir Amerikos lietuvių katalikų aukomis buvo pastatyti Ateitininkų rūmai. Statyba buvo baigta 1926 m. Išėivijos jauni ateitininkai tikriausia žino apie tuos rūmus, bet ar visi žino, kad rūmuose buvo ateitininkų įstaigos, studentų bendrabutis, skaitykla, valgykla ir salė. Veikė „Ateities” kooperatyvas. Dienos metu salėje veikė inteligentų vaikų pradžios mokykla, o vakarais — Valstybinio Teatro dramos studija, akademiniai ir sporto klubai, kartais meno parodos. Rūmuose buvo sutelkta ateitininkų istorinė ir muziejinė medžiaga. Rūmus iš viso sudarė šeši aukštai. Vienu tarpu Namuose gyveno ir dirbo 95 asmenys. Koplyčios pastatymas liko neįvykdytas dėl II Pasaulinio karo.

„Ateitis”. „Ateityje” nuo 1911 m. iki I Pasaulinio

karo buvo specialus tautosakos priedas — „Mūsų tautinės tvėrybos žiedai”. Dėl vienos rekrutų dainos „Ateitis” buvo nubausta rusų administracijos 500 rublių pabauda. Leidėjas A. Jakštas baudą laikė neteisėtą ir po ilgų pastangų byla buvo laimėta. (Tokiomis bylomis 1985 m. nereikia rūpintis — išėivijoje turime spaudos laisvę, okupuotoje Lietuvoje, žinoma, tokios laisvės nėra).

Kadaise „Ateities” priede buvo spausdinama (be dainų) pasakos, mįslės, patarlės, priežodžiai, burtai. 1985 m. „Ateityje” bus spausdinami ne priedai, o specialūs numeriai — Kanados ateitininkų bei moksleivių ateitininkų, kuriuos rems tų grupių nariai. Ateitininkų Kongresas artėja. Dalyvaukime Kongrese, remkime „Ateitį”, kurioje bus aprašomi Kongreso įvykiai ir gvildenamos Kongrese iškilusios temos specialiaame pokongresiniame numeryje.

Istorinė medžiaga paimta iš Kun. Stasio Ylos „Ateitininkų vadovo” ir St. Barzduko „Ateitininkų keliu 1911–1927–1977”.

Ateitininkų veiklos momentai

Kai kurie ateitininkų veiklos momentai pirma įvyko Lietuvoje. Kiti pirma įvyko tremtyje. Štai kai kurie tie „pirmieji” momentai, apie kuriuos gal rečiau pagalvojame.

Pirmasis ateitininkų credo buvo programinis. Jis buvo paskelbtas pirmajame „Ateities” numeryje (1911 m.) Pirmasis „Ateities” leidėjas buvo Aleksandras Dambrauskas. Pranas Dovydaitis buvo „Ateities” redaktorius ir ateitininkų vadas bei pirmasis ideologas. Pagal šv. Pijaus X šūkį — „Visa atnaujinti Kristuje” Pr. Dovydaitis parengė 1911 m. pirmąją pasaulėžiūrinę ateitininkų deklaraciją, kuri vadinosi „Trys pamatiniai klausimai”... Šio šūkio pritaikymas lietuvių moksleivių ir studentų katalikiškajam atgimimui, arkivysk. M. Reinio įsitikinimu, buvo pirmasis visoje Europoje. Bene pirmą kartą bandyta konkrečiau apibrėžti idėjinius ateitininkų pagrindus 1919 m. MAS konferencijoje. Jų autorius buvo Pr. Kuraitis. Tautinės kultūros ugdymas rūpėjo ateitininkams... St. Šalkauskis buvo autorius pirmosios šiuo klausimu studijos „Dviejų pasaulių riboje” (1917 m. prancūzų kalba).

Nuo 1920–21 m. prasidėjo gyvas mergaičių ateitininkų judėjimas. Pirmoji pokarinė mergaičių

kuopa buvo sudaryta 1921 m. gegužės mėn. **Eisena miesto gatvėmis** pradėta pirmojo Kongreso Kaune (1920 m.). Su žibintais Kauno miesto gatvėmis pirmą kartą ėjo antrojo kongreso dalyviai. Pirmoji **ateitininkų kuopa universitete** buvo įregistruota 1922 m. birželio mėn. Kuopoje buvo 38 nariai. Jie pasiūdino savo **vėliavą** — pirmąją Lietuvoje. Pirmoji ateitininkų **sporto olimpiada** buvo suruošta 1927 m., tais pačiais metais, kaip pirmoji ateitininkų **dainų šventė**, kuri įvyko Palangos konferencijoje. Pirmoji **misterija** įvyko kiek anksčiau, per antrą Kongresą 1927 m. Kaune, kur buvo pastatyta L. Giros „Paparčio žiedas“. **Mergaičių pirmasis vienetas** „Birutės“ vardu įsikūrė Kaune 1928 m. Pirmosios **ideologinės studijų dienos** buvo suruotos 1929–30 mokslo metais Kauno SAS draugoves iniciatyva. Pirmasis **religinis koncertas** buvo 1932 m., kai pasirodė studentų ateitininkų choras.

Pirmoji **moksleivių ateitininkų stovykla** buvo suruošta 1946 m. rudenį Eichstaette, amerikiečių zonoje. Vokietijoje po karo pirmoji **konferencija** įvyko 1946 m. sausio mėn. 5 d. Tuebingene. Pirmoji **MAS stovykla JAV-se** buvo suruošta 1950 m. vasarą Clevelande, Kanadoje 1952 m. Toronte, Brazilijoje 1949 m., Australijoje 1954 m. Emigracijoje pirmieji **ideologiniai kursai** buvo 1954 m. Čikagos MAS apygardos ėriams Cicerroje. **SAS pirmieji kursai** išėvijoje buvo 1955 m. Kennebunkporte.

Pirmojo Kongreso Kaune dalyviai po Kongreso turėjo visos dienos išvyką į Kačerginės pušyną prie Nemuno. Pirmasis pokylis (banketas) Ateitininkų Kongreso metu buvo per V Kongresą Čikagoje 1954 m. Tačiau Kongresai turėtų būti prisiminti ne vien dėl tokių daugiau pramoginių įvykių (nors ir jie įrodo ateitininkų šeimynišką dvasią), bet dėl Kongrese sudarytų vaizdų, išpūdžių, ateitininkų esmės įkvėpimo. Linkėtina, kad ateitininkai dalyvautų Ateitininkų kongrese Čikagoje 1985 m. rudenį ir jame rastų įkvėpimo.

Istorinė medžiaga paimta iš kun. St. Ylos „Ateitininkų vadovo“.

Nuotaikos

Kokia tada buvo nuotaika? 1968 m. parašytame O. Nendrės romane „Aidas tarp dangoraižių“ vaizduojami Aldonos Duobienės ir jos trijų vaikų pirmieji metai Chicagoje, atvykus iš Lietuvos per Vokietiją, pradant 1949 m. Vienoje romano dalyje šitaip rašoma:

— Užėjau pas jus su reikalu! — sako Julius (šeimos draugas). — Yra sumanymas organizuoti moksleivių ateitininkų kuopą. Sekmadienį šaukiamas susirinkimas. Eisiu pasižiūrėti, kas ten bus. Sakau, gal ir Algis (Aldonos sūnus) norėtų eiti drauge.

Aldonos širdis patvinsta džiaugsmu. Ateitininkų

organizacija jos visą gyvenimą buvo ta uola, į kurią ji remdavos, ištikus ją bandymui. Ji būtų labai laiminga, jei Algis dabar pasakytų taip. Ji žvilgteli į sūnų, kurio veidas pasipuošia šypsniu.

— Žinoma, eisiu. Aš stovykloje priklausiau ateitininkams. Chicagoje taip pat noriu priklausyti...

Sekmadienį Julius išsiveda Algį į susirinkimą. Grįžta juodu po susitikimo labai laimingi, nes susirinkime dalyvavę daug moksleivių, studentų ir sen draugių...

— Puiku, kad ateitininkai vėl susiorganizuoja! — džiaugiasi Aldona. — Susiorganizavę ilgiau būsime naudingi nelaimingai mūsų Lietuvai, pavergtiems broliams. Atėjus valandai, galėsime pasauliui kalbėti lietuvių katalikų vardu, nes tėvynėje bus užrištos jiems burnos.

— Ne tik tai (atsako Julius). Bet reikia, kad mūsų jaunimas eitų Kristui tarnauti, o ne antikristui. Šiame mieste labai stipriai jaučiama antikristinė dvasia, mūsų pareiga tai parodyti jaunimui. Ateitininko šeima pati viena neįstengs kovoti, reikia organizuotos visuomenės pagalbos...

*

Kokia tada buvo nuotaika? Dr. Juozas Girnius savo straipsnyje „Be žmogiško šviesumo sunkiai įmanomas krikščioniškas šviesumas“ S. Sužiedėlio redaguojamame „Ateitininkų keliu 1911–1927-1977“ šitaip rašė:

„Vadovavau 1963–67 m. Tai buvo liūztuvinis laikotarpis: Bažnyčioje vyko Vatikano II susirinkimas, o pasaulyje jaunimo „revoliucija“... Pagal laiko madą „Ateitis“ jautėsi pašaukta „opozicijos“ vaidmeniui. Nestokojo veržimosi „pro atviras duris“ vyresniųjų atžvilgiu, o šie nerimo dėl migloto kosmopolitizmo skleidimo „Ateityje“. AF vadovybei ypačiai kėlė rūpestį, kad jų pačių žurnale kone visai nebuvo skiriama dėmesio moksleiviams. Lyg ta karta, kuri „Ateityje“ teisėtai ryškino savo veidą, būtų laikiusi save jau pačia paskutiniąja!...“

*

O kaip dabar galvojama? Saulius Juškaitis savo konkursiniame rašinėlyje „Kodėl aš noriu būti ateitininkas“, spausdintame „Drauge“ 1985 m. kovo mėn. 23 d. šitaip rašo:

„Aš noriu priklausyti Ateitininkų organizacijai, kad ji man padėtų išlaikyti krikščioniškus principus. Ateitininkų organizacijoje yra daug žmonių, kurių pavyzdžiu aš norėčiau sekti. Ateitininkų organizacijai priklauso kunigai, seselės, vadovai ir kiti padorūs ir geri žmonės. Jie padeda artimui ir jaunimui išlaikyti lietuviškumą ir krikščioniškumą. Jie dirba ir padeda ne tik jaunesniems vaikams, bet ir seneliams, kaip būti pavyzdingais katalikais... Mano didžiausias tikslas yra patekti į dangų ir būti su Dievu. Su organizacija yra daug lengviau pasiekti mūsų bendrus tikslus... Lietuviai Lietuvoje slaptai meldžiasi, o sugautus tremia į Sibirą. Visi ateitininkai ir lietuviai

prašo Dievo, kad išlaisvintų Lietuvą, ir visi žmonės tiki, kad Lietuva bus laisva. Nors negalime kariauti su ginklu, bet galime kariauti su malda ir meile”.

Pirmasis ateitininkų dešimtmetis

„Ateities” skaitytojai-ateitininkai ėmė burtis į kuopeles, nuo 1911 m. vasaros rinktis į slaptus suvažiavimus... **Pirmąjį ateitininkų dešimtmetį**, anuos reikšmingus organizavimosi metus charakterizuoja viena labai brangintina žymė. Tai buvo laikas nuoširdaus susirūpinimo pasaulėžiūriniais klausimais. Tai buvo metas, kai jauni ateitininkai atsidėję gilinosi į įvairias religines problemas, ieškojo savo reikalingo ideologinio susipratimo...

Antrasis dešimtmetis

Kai iš aukštųjų kursų Kaune Steigiamasis Seimas 1922 m. vasario 16-jai suorganizavo Lietuvos u-tetą ir kai dar atsirado kitos aukštosios mokyklos, pirmoje eilėje Dotnuvos Žemės Ūkio akademija, ten būrėsi ir studentai ateitininkai. Tad po akademinio ženklu reikia pradėti charakteristiką **antrojo dešimtmečio ateitininkų organizacijos**.

Pakšto dešimtmetis

1930 m. prasidėjo, galima sakyti, **Pakšto dešimtmetis**... Šis dešimtmetis duoda visai naują ir gausią ateitininkijos kartą, daugiausia baigusią mokslus pačioje Lietuvoje. Tai ateitininkų eilėse išaugę jaunimo auklėtojai, aukštųjų mokyklų dėstytojai, gimnazijų kapelionai ir šiaip jau įvairių akademinų profesijų atstovai, kultūrininkai, visuomenės veikėjai, žurnalistai ir t.t. ... Jau nuo rudens moksleivių ateitininkų sąjunga buvo perėjusi į slaptą veikimą. Šitai prasidėjo **katakombinis jos gyvenimo dešimtmetis**. (Mat studentai universitetuose turėjo daugiau laisvės veikti negu moksleiviai, nes Švietimo ministeris sustabdė ateitininkų veikimą gimnazijose.)

Okupacija

Kai 1940-jų birželio viduryje prasidėjo žiauri okupacija, ne mažas ateitininkų veikėjų skaičius pateko į kalėjimus dar prieš Liaudies Seimo rinkimus. Prasidėjo žiauri okupacija! Keliant pasipriešinimo dvasią mokyklose, ateitininkai tada buvo pirmieji... Kai raudonasis tvanas antrą kart užliejo Lietuvos laukus, su didele dalimi Lietuvos tremtinių, žinoma, iš tėvynės pasitraukė ir daug ateitininkų...

Kaip 1915-ais m. Lietuvos ateitininkai savo idėjas išsinešė ir puoselėjo tolimuos nuo tėvynės Rusijos miestuose, taip po trisdešimt metų ateitininkai Europos Vakaruose, pirmiausia Vokietijoje, parodė savo

organizacinį gajumą. Jau 1945 m. rudenį buvo imta atkurti, pagal Lietuvoje turėtą struktūrą, ateitininkų kuopas prie gimnazijų nuo Muencheno iki Luebecko. Vokietijos universitetuose, kur ėmė studijuoti apie 2000 lietuvių studentų, buvo imta organizuoti ir studentų ateitininkų draugoves...

Tai ištraukos iš prof. dr. Zenono Ivinskio straipsnio „Ateitininkai — istoriškas žvilgsnis į ateitininkų organizacijos veikimą per šešis dešimtmečius (1910—1970)”. 1985 m. ateitininkai švęs savo 75-ąjį jubiliejų per Ateitininkų kongresą Čikagoje. Prisiminkime praeitį ir ženkime ateitininkišku keliu į ateitį.

Pastabos dėl kun. dr. E. Gerulio minčių apie „Užgimimą iš naujo“

Prel. L. Tulaba

Laikas man neleidžia plačiau pasisakyti įdomiu ir svarbiu klausimu apie gimimą iš naujo, apie kurį Kristus kalbėjo Nikodemui. Kun. dr. E. Gerulis su moksliniu pasirėngimu pateikia savo mintis. Tai gal apsunkino jauną skaitytoją suvokti tikrą teigimų prasmę. Nesileisdamas taigi į diskusijas, noriu pateikti kai kuriuos patikslinimus bei egzgegetinius ir teologinius paryškinimus.

1. Jėzaus žodžiai apie gimimą iš naujo suprastini apie krikštą. Tai seka iš žodžių, kuriuos Jėzus pasakė, atsakydamas Nikodemui: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau tau, jei kas nebūtų gimęs iš vandens ir šv. Dvasios, negali įeiti į Dievo karalystę“ (Jon 3, 5). Jėzus čia turi mintyje dvasinį atgimimą, būtent, gimimą dieviškam gyvenimui, kas vyksta per krikštą, kurį Kristus įsteigė, ir kuris ne vien simbolizuoja, kaip buvo pas žydus, nusivalymą nuo nuodėmių, bet tikrai suteikia nuodėmių atleidimą šv. Dvasios veikimu. Šitai patvirtino šv. Jonas Krikštytojas, kuris pabrėžė, jog jei jis krikštija vandeniu, tai ateinąs Kristus krikštija Dvasia (Jon 1, 33).

Krikštas nepakeičia žmogaus prigimties, bet ją atstato į malonės stovį, į tikrąją prigimtį, kokią žmogus turėjo prieš nupuolimą. Todėl gal geriausiai čia tiktų vartoti žodį **atgimimas**. Aišku, atgimimas vyksta per malonę: yra Dievo dovana.

2. Kristaus žodžiai apie užgimimą iš naujo nėra imtini eschatologine prasme. Tartum mes dvasiniai iš naujo gimtume tik amžinybėje. O žemėje gyvendami, būtume tik dar negimęs embrionas. Šv. Paulius pakartotinai kalbą apie „naują žmogų“ (Rom 6, 6; Ef 4, 24). Krikščionys turi siekti būti naujais žmonėmis. Vadinasi, dar žemėje gyvendami gali ir turi būti naujais — Dievo, o ne žemės bei pasaulio vaikais, t.y. išūniais, kaip teisingai pabrėžia šv. Paulius (Ef 1, 5). Pastebėtina, kad žmogus niekad negali būti tikra prasme Dievo sūnus. Mat, sūnus yra tos pačios prigimties kaip tėvas. O žmogus, nors ir atgimęs iš šv. Dvasios, visada yra žmogus, kūrinys, o ne Dievas.

3. Žmogus, atgimęs per krikštą iš šv. Dvasios, atgavęs pirmąją prigimtį stovį, kuris laidavo Dievo artumą rojuje, lieka tačiau gyventi žemėje, o ne rojuje. Čia jis randasi ne vien Dievo, bet ir velnio veikimo sferoje. Jis yra laisvas: rinktis pasilikti su Dievu ir veikti malonės padedamas, arba nusigręžti nuo Dievo ir tapti pikto vergas. Žodžiu, žmogus turi savo rankose — išganymą arba pražuvimą. Laikydamosis Dievo ir bendradarbiaudamas su malone, žmogus gali šventu

gyvenimu ir gerais darbais įsigyti dangiškom vestuvėms tinkamą rūbą. Dangus visada yra Dievo dovana, bet žmogus turi pasirodyti šios dovanos vertas. Štai kodėl Jėzus liepė krauti turtus ne žemėje, o danguje (MT 6, 19ss). O šv. Paulius liepia kovoti gerą gyvenimo kovą, kad gautume amžinos garbės vainiką (2 Tim 4, 7). Gi šv. Jonas Apreiškimų knygoje išpėja, kad dangaus garbė bus suteikta kiekvienam pagal jo darbus (Ap 20, 12; 2 Kor 11, 15). Aišku, kas turi tikrą tikėjimą, tas pagal tikėjimą ir gyvena, o tuo pačiu vykdo gerus darbus.

Baigiant reikia pasakyti, ką šv. Augustinas yra pabrėžęs: **Mes be Dievo negalime pasiekti išganymo, bet iš kitos pusės Dievas be mūsų bendradarbiavimo negali išganyti mūsų, kadangi mus sutvėrė laisvus.**

1985.01.3.

TREMTINIO-KALINIO JULIAUS SASNAUSKO LAIŠKAS

Nuoširdžiai Tau dėkoju už Tavo kalėdinį laišką, kurį gavau vakar, už gražius ir gerus linkėjimus, už tokį linksmą atviruką. Labai malonu, jog Tu prisiminei mane švenčių proga. Kiekvieną kartą, skaitydamas Tavo laiškus, negaliu atsidžiaugti Tavo jaunatvišku entuziazmu, plačiu akiračiu, o ypač ta gražia, gyva lietuviška dvasia. Tavo pavyzdys skatina ir mane pasitempti. Susvetimėjimo, abuojumo pavojus gresia netgi Lietuvoje gyvenant, o juo labiau — svetimame krašte.

Anksčiau esu parašęs Tau tris laiškus, bet supratau, kad nė vieno iš jų Tu negavai. Galbūt šitą pasiseks „prastumti“. Per trejus metus tik vienas mano laiškas pasiekė Jungtines Valstijas, o likusieji (apie dešimt) pražuvo Atlanto bangose. Taigi su paštu liūdnas vaizdas, nors, pavyzdžiui, ir į Braziliją, ir į Kanadą esu sėkmingai pasiuntęs keletą laiškelių. Labai norėčiau, kad mudviem būtų galima reguliariai, be jokių kliūčių pasikeisti korespondencija, tatau juk būtų ne tik malonu, bet ir abipusiai naudinga. Deja kol kas tokios galimybės nėra.

Kaip Tu atšventei Kalėdas ir Naujus Metus?... O aš gruodžio mėn. „švenčiau“ savo klajonių penktąsias metines, taigi jau daug vandens nutekėjo nuo tos dienos, kai išvedė iš namų. Už pusantrų metų tikiuosi vaikščioti Vilniaus gatvėmis, o dabar džiaugiuosi tuo, kad laišakai pasiekia, kad namiškiai ir draugai kartas nuo karto aplanko.

Ši žiema pati šalčiausia iš tų, kurias praleidau čia Sibire. Vienu metu termometras rodė -50 C. Lauke tokiame šaltyje ilgai neišbūsi, taigi sėdžiu tarp keturių sienų ir svajoju apie šiltesnius negu Sibiras kraštus. O kaip pas jus? Jungtinėse Valstijose turbūt irgi būna šaltų ziemų?

Sakei, jog Tau patiko marškinukai su užrašu „Pienburnis“, o aš štai nešioju žemės rutulio fone stiliuotą Vytį ir užrašą — II Pasaulio Lietuvių Dienos. Apie savo kasdieninius darbus esu Tau rašęs ankstesniuose laiškuose. Sekantį kartą vėl trumpai papasakosiu. Ir lauksiu naujienų iš Tavo padangės. Tebūna Tau šie nauji metai gražūs ir prasmingi. Sveikinu Tave, linkiu kuo geriausios kloties, o ypač — kad niekuomet nepaliautum skyręs savo jauną širdį, jaunas rankas Tėvynės gerovei.

Su Dievu,
Julius

... skaitydamas Tavo laiškus, negaliu atsidžiaugti Tavo jaunatvišku entuziazmu, plačiu akiračiu, o ypač ta gražia, gyva lietuviška dvasia.

SKAMBA
 TAIKOS
 VARPAS

Alė Rūta

Jurgis čiumpa nekantrų telefoną:

— Hallo! O, viskas gerai... Gal už valandos, jeigu...

— Tu niekur neisi! — šūktelia tėvas. — Dar žolę pjaut, mašiną plauti...

— Aš tau atskambinsiu... — Jis pakabina ragelį, su grimasa atsigrežia.

— Vėl ta merga? Sakau, tu niekur neisi! Yra darbo...

— Viešpatie, tokios dienos, o jisai siunta! — Motina pakelia galvą.

— Kokia mergšė pamoja, ir jis jau lekia!

— Tėte, aš niekur, kai pamoja! Gee... — Jis pakelia knygą ir trenkia.

Slenka tylos minutės. Motina virpančiom rankom išbraižo kiaušinio lukšte rūtų šakelę. Jurgis žiūri pro langą, braukdamas aukštyn plaukus. Tėvas:

— O kur laiškas? Dar paskaitysiu, gal tarp eilučių...

— Arvydo? Skaitei jau! Mano brolio sūnaus, ne kokio komunisto...

— Tavo brolis Sibire atbuvo, o sūnus jo, — ką žinai?

— Kaip tu drįsti įtarinėti — savus!

— O tu papurtink avelės galvą: jie mus mulkina! Jaunimas, kursai...

— Jesus Christ! — šnibžda Jurgis ir žengia į duris.

— Kur dabar eini? — tėvo žodžiai prismeigia jį prie durų.

— Ko čia šūkauji? Eina vaikas, kur jam reikia. — Indai virpa jos rankose.

— Einu. — Ištaria Jurgis tvirtai. Žiūri į tėvą, jam net juokas: buvęs karininkas: tiesus, apkūnų liemenį ištempęs, lyg į ataką žengdamas... — Nuplausiu mašiną. — Priešo ginklai išmušti... Tėvas atlyžta.

„Jesus Christ! — mąsto eidamas kiemu Jurgis, — „Viskas gražu, kol neužkliūva šių dalykų. Mergina. Lietuva...”

Jis turės jai atskambinti, vienaip ar antraip. Sue vardas juos erzina. Ne tik tėvus, jį erzina taip pat. Dabar ji atsiliepia — po dviejų savaitių! O tada, girdi, pasirink: jos du bilietai į Operą; jam — įdomus filmas televizijoje apie Simą Kudirką... Jis pasirinko televiziją, — ji supyko! Girdi, nelengva gauti bilietus... O, ja? Daktaro tėvo pinigais... Operą seniai numaçiusi, o čia — menkavertė pramoga, televizijoje... Jurgis aiškino jai ir aiškino, bet Sue užsispyrė. Dvi savaites tylėjo.

Menkavertė pramoga? Jam Simas Kudirka — daugiau negu pramoga. Jis kvietė ir Sue — „lietuvio jūrininko istorijos“ pasižiūrėti, o ji — ne.

Motina nesikratė: „Sue — gera mergaitė, daktaro duktė...” O tėvas nei girdėt nenori! Ir mėto jį tarp savęs žodžiais, lyg sviedinį... Vienturtį sūnų. Sprendžia jo likimą, numato draugus, būsimą žmoną... „Jesus Christ!” — Jis plauna mašiną, jau išmuilina ir kitą pusę, trina šepetiu... Varto savo mintis. Kitas dalykas: pusbroliis Arvydas kviečia į Lietuvą, į jaunimo kursus. Motina pritaria, tėvas šiaušiasi, įtarinėja. Vėl sprendžia už jį, tarp savęs kapojasi žodžiais... Kaip ilgai jis turi būti sviediniu? Kaip ilgai jį stumdys ir mėtys?...

Jam patiko filmas apie Simą Kudirką. Bet jam patinka ir Sue; tik jai nenori visur nusileisti... Taip pat nenori nusileisti tėvams: neik, nebūk ilgai, nedraugauk!.. Važiuk, nevažiuok į Lietuvą! Jie prigaus, tapsi komunistu... Važiuk, sūneli, daugiau lietuviškai išmoksi, gal kokią mergaitę susitiksi...

Jis nuplauna mašiną, kaip tėvas liepė. Aptvarkys kiemą; jei reiks, ir žolę nupjaus. Atostogos, reikia namie padėti. Su motina užbaigia dažyti velykaičius; išsuka kremą jos velykiniam tortui. Motina šypsos, jo pagalba neatsidžiaugia...

Ragaišis, tortas, rūgštus ir saldūs sūriai... Margučiai šviečia vidury stalo. Švarūs kambariai, šviečia tulpių puokštė.

Jie visi gražiai apsirengę, susėda į švarią mašiną... Lietuvių bažnyčia toli, bet kaip nevažiuotum į Priskėlimą? Lietuviškų giesmių pasiklausyt, su savais pasimatyti, pasisveikinti su šventėm... Jurgis vairuoja. Tėvas pasitaiso kaklaraištį ir užveda ilgą kalbą apie Velykų pamaldas Lietuvoje, apie procesiją aplink bažnyčią — tris kartus, saulei tekant, bažnytinėms vėliavoms besiplaikstant, „Aleliuja” skambant — garsiai, nuoširdžiai... Motina šypsosi, išsižiūrėjusi pro langą į tolį, lyg tenai Velykų procesiją tėviškėje matydama...

Jurgis paskendęs savose mintyse. Jis girdi tėvo kalbą, ir vėl negirdi. Jie kalba apie praėjusius laikus, jis mąsto apie šias dienas. Per atostogas — Sue, paskui — studijos, paskui — vasara, galbūt kelionė... Tėvai jį aprūpina, nieko jam negaili. Tik, sūneli, klausyk...

Artėjant į lietuvių parapiją, pasigirsta bažnyčios varpas. Švelnus, negarsus, bet jo garsai kitokie: lyg vėjo šiurenimas iš toli, lyg amžinybės šauksmas, lyg liūdesys ir pavasaris, prisiminimai ir viltys... Pripratę prieš šios bažnyčios, kad ir ne kas sekmadienį atvažiuoja; ir to varpo garsai, Velykų šventės džiugesiu atsiliepiantieji, visus nuteikia savotiškai. Motina sako: — Kokia graži diena! Priskėlimo šventė.

Jurgis šypteli. Tėvas tuoj turėtų pasakyti ką nors priešingo; bet jis tyli. Tėvas irgi taikus šiandien, nebešvaido žodžiais.

Ar jis tikras, kad vilioja komunistai, daugiau nieko?

„O aš nuvažiuosiu ir pats įsitikinsiu!” — mąsto Jurgis. Negi jie apmulkintų teisės studentą?

Skamba, skamba varpas, šaukia į Velykų pamaldas, į Priskėlimą. Sustoja mašina, jie išlipa, visi sveikinasi, daug pažįstamų... Visų veidai šviesūs, žodžiai malonūs. Skamba varpas, apreiškia naują dieną: pavasario, ateities.

KLAUSIMAS:

Kam reikalinga ausinė išpažintis? Kristus jos neįvedė. Kristus nuodėmes atleido, kai žmogus gailėjosi, ir viskas. Ausinė išpažintis yra Bažnyčios išmislas. Aš manau, kad žodžiai „kam sulaikysite nuodėmes, bus sulaikytos, o kam atleisite, bus atleistos“, yra koks nors netikslus šv. Rašto vertimas, kaip seniau buvo Tėve mūsų maldoj... „Ir nevesk mus į pagundą“.

Vytas

ATSAKYMAS:
Mielas Vytai,

Kristui nereikėjo išklaudyti išpažinties, nes jis, būdamas Dievas-žmogus, turėjo tą galią „permatyti“ arba „perjusti“ kitą asmenį (juk jis mus sutvėrė), kurie kreipėsi pas Jį. Pvz., ta moteris, kuri minioj palietė Kristaus drabužį, Jėzus nežinojo, kas jo šv. rūbą palietė, bet pajuto, kad kas nors prašo pasigailėjimo. Kunigas, aišku, nėra Kristus, bet jo „ambasadorius“, kuris veikia jo vardu. Daktaras nežinos tavo ligos, kol tu jam neišaiškinsi kur tau skauda. Jeigu tikrai gailėsis už savo nuodėmes, tai kodėl neišsakyti? Žmogus, jeigu liūdnas, parodo per ašaras, jeigu linksmas, tai parodo per juoką.

*Ateitis įveda jaunimui religinių klausimų skyrių,
„Aukštyn“, kurį sutiko vesti kun. Edis Putrimas. Klausimus siųsti redakcijai.*

Žmogus, nepamiršk, yra vienas bet sudėtingas: mes turime rūpintis fiziniu, psichologiniu, dvasiniu bei emociniu brandimu. Per išpažintį psichologiškai nuimam didelį „sunkumą“ nuo pašamonės. Dr. Jung, buvęs dr. Freudo „apaštalinis mokinys“, savo raštuose minėjo, jei katalikai pacientai ateis pas jį pagalbos, jis pirma juos išsiųstų pas kunigą išpažinties ir tada leistų tęsti gydymą, jeigu to reikėjo, nes, jo manymu, 80% pacientų nebegriždavo.

Jėzus įkūrė visus septynis sakramentus (krikšto, sutvirtinimo, išpažinties, eucharistijos, vedybų, kunigystės ir ligonių), kurie buvo Trento susirinkimo patvirtinti. Dėl išpažinties — Kristus įkūrė, bet paliko formą mum patiems sutvarkyti. Vienu žodžiu, Jėzus davė įsakymą, o paliko laisvą valią susitvarkyti. Prieš 4 šimtmetį buvo atvira išpažintis, bet dėl aplinkybių ir sąlygų popiežius davė leidimą ausine forma naudotis, nes iš tikrųjų atsiprašymas vyksta tarp žmogaus ir Dievo, o kunigas per jo šventimus yra „kanalas“, per kurį viskas eina. Kristus davė galią savo apaštalam atleisti nuodėmes, ir kas bus žemėje atleista, taip ir bus danguje. Tai išreiškiama simboliškai, kai šv. Petruo buvo perduoti raktai. Net ta tradicija yra išlikus

šiandien. Naujas popiežius, šv. Petro įpėdinis, gauna simbolišką raktą, šv. Jono Laterano bazilikoje, Romoje, kuri yra viso pasaulio Bažnyčios Motina Bazilika. Jei pastebėtum, ant popiežiaus herbo matysi du raktus.

Malda „Tėve Mūsų“ buvo Jėzaus sukurta, o liudininkų (evangelistų) užrašyta. Išversti kokį sakinį į kitą kalbą, mes, lietuviai, gerai žinome, gyvendami Š. Amerikoje, turime išversti ne tiek pažodžiui, kiek reikia paimti žodžių dvasią. Anksčiau lietuvių kalboje buvo sakoma „Nevesk mus į pagundą...“ (et ne nos inducas in tentationem; sed libera nos a malo...) Tiesiogiai, mes negalim prieštaraut, kad Dievas nori, kad mes blogai darytume ir nueitume į pagundą. Ar nėra geriau išversti: „Padėk, Viešpatie, kad mes nepapultume į tokias aplinkybes, kurios vestų mus į nuodėmes“? Jeigu papuolame tokiose atvejuose, tai padėk, Viešpatie, turėti stiprybės tai išvengti.

Dėdė Edis

P.S. Lauksiu daugiau klausimų. Iki!

LIETUVOS KATALIKŲ RŪPESČIAI LOS ANGELES SPAUDOJ

Š. m. balandžio 25 d. Los Angeles Times straipsnis, užvardintas „Kaip jie išlaiko tikėjimą už geležinės uždangos“, plačiai cituoja Lietuvių Informacijos Centro vedėją Gintę Damušytę, kuri kalbėjo Los Angeles apie Lietuvos katalikų būklę. G. Damušytė liudijo Tarpreliginio komiteto už Sovietijos žydus ir Amerikos žydų komiteto surengtoje apklausoje, kuri įvyko 1985 balandžio 18 Loyola Marymount kolegijoje. Apklaustos tema — „Kultūra ir bendruomenė — Kova už religinę laisvę Sovietų Sąjungoje“. Apklaustos tikslas buvo suburti sovietų persekiojamų religinių bendruomenių ekspertus bendram ekumeniniam pokalbiui. Jų duoti pranešimai bus atspausdinti leidinyje, kuris bus išdalintas ši mėnesį vyriausybės delegacijoms, susirinkusioms Otavoje apžvelgti Helsinkio susitarimų vykdymą.

G. Damušytė buvo viena iš penkių prelegentų. Rusas pabėgėlis dr. Yuri Yarim-Agaev kalbėjo apie Helsinkio grupes, dr. Kent Hill iš Seattle Pacific universiteto apie evangelikus, Ed Robin apie Sovietijos žydus ir Olga Stacevich, „Samizdat“ biuletenio redaktorė, apie rusus pravoslavus.

Damušytė apibūdino Lietuvos tikinčiųjų diskriminaciją, išskeldama vėliausius persekiojimo pavyzdžius iš LKB Kronikos, kaip studento R. Žemaičio nuteisimą už dalyvavimą religinėje procesijoje. Ilgiau sustota prie Lietuvos kunigų — A. Svarinsko, S. Tamkevičiaus ir J. K. Matulionio — areštų bei Lietuvos Helsinkio grupės nario kun. B. Laurinavičiaus nužudymo. Ji išdėstė, kaip sovietai administraciniais būdais, varžydami Kauno seminariją bei Bažnyčios

vadus, kaip tremtinį vyskupą J. Steponavičių, trukdo religinį gyvenimą Lietuvoje.

Prelegentė baigė kalbą trimis išvadamis apie katalikiškąją rezistenciją Lietuvoje — 1. Rezistencija klesti, nors ir sunkiausiose sąlygose, nes ji turi daug pasekėjų, tylių ir balsių. 2. Katalikų Bažnyčios vaidmenį stiprina faktas, kad jos dvasinis autoritetas yra už Sovietų Sąjungos ribų — Vatikane. 3. Gyva pagrindžio spauda kelia Lietuvos gyventojų bei pasaulinės visuomenės sąmonę apie okupuotos Lietuvos gyvenimo realybes.

Po kalbos Los Angeles tarpreliginė koalicija, sudaranti iš devynių miesto bei religinių pareigūnų, statė klausimus, jų tarpe vieną apie vienuolių likimą Lietuvoje. Damušytė aiškino, kad nors po karo sovietai uždarė visus vienuolynus bei vienuolijas Lietuvoje, anot pagrindžio šaltinių, veikia 2500 slaptų vienuolių.

Stebėtojų tarpe buvo ir Los Angeles lietuvių, kurie parūpino susirinkusiems literatūros apie dabartinę Lietuvos padėtį.

Los Angeles Times reportažas apie apklausą, tęsiamas per keturis puslapius nuo „View“ skyriaus pirmo puslapio, buvo iliustruotas prelegentų nuotraukomis.

Sekancią dieną po apklaustos, penktadienį, balandžio 19, Los Angeles arkivyskupijos laikraščio korespondentas pravedė pokalbį su atvykusia viešnia iš New Yorko apie Lietuvos katalikus. Straipsnis, užvardintas „Lietuvos katalikams vėl padidina spaudimą“, pasirodė The Tidings 1985 balandžio 26 dienos laidoje.

Kun. Alfonso Lipniūno kuopa Blombergo lietuvių gimnazijoje 1945-50 m.

Jau keturiasdešimt metų prabėgo nuo tų dienų, kai karo išblaškyti lietuviai visoje Vakarų Vokietijoje rinkosi į Unrros organizuojamas stovyklas, laukdami Lietuvos laisvės atstatymo ir grįžimo namo.

Taigi ir Blomberge, anglų zonoje, Westfalijos srityje, įsikūrė nemaža baltiečių stovykla, keli šimtai latvių, keli šimtai lietuvių, kiek mažiau estų. Taipgi buvo ir keliolika lenkų. Lietuvių stovyklai vadovavo Jonas Matulionis, komendantas buvo Steponas Šetkus, o Lietuvių komiteto pirm. Antanas Rinkūnas.

Vieną dieną A. Rinkūnas pasikvietė mane pasivaikščioti ir pasiūlė man suorganizuoti lietuviams moksleiviams, kurių būta kelios dešimtys, kokią nors mokyklą: progimnaziją, ar gimnaziją. Aš nenoromis sutikau ir suregistravau arti 60 mokinių. Susidarė daugiau 10 žmonių personalas. Pradėjome mokslo metus normaliu laiku — rugsėjo mėnesio pradžioje, gavę antrąjį aukštą minėtoje vokiečių aukštesnėje mokykloje.

Paaiškėjus, kad 3 aštuntosios klasės mokiniai — Kajetonas Čeginskas, Vacys Laniauskas, Česlovas Navickas ir septintokė Birutė Grigaravičiūtė buvę dar Lietuvoje ateitininkai, tad kapelionas kun. K. Juršėnas pasikvietė pas save pirmam slaptam susirinkimui 1945 m. spalio mėn. 18 dieną. Nenorint sukelti trinties mokyklos mokytojų tarpe, pradžioje buvo nutarta veikti slapta. Iš mokytojų atvyko S. Laniauskas ir aš. Ten pat buvo išrinkta ir pirmoji valdyba: pirmininku Vacys Laniauskas, sekr. Č. Navickas, valdybos nariais liko K. Čeginskas ir B. Grigaravičiūtė. Esu tikras, kad tai buvo pirmoji ateitininkų moksleivių kuopa anglų zonoje, o gal ir visoje Vakarų Vokietijoje. Po poros savaičių kapeliono bute Hagenštrasėje įvyko antrasis slaptas susirinkimas, kur dalyvavo jau 15 narių iš visų klasių. Dar pavardės išliko mano atmintyje; be jau minėtųjų keturių buvo dar šie: Vytautas Šadreika, Vytautas Navickas, Genė ir Danutė Navickaitės, Regina ir Genė Grigaravičiūtės, Aldona Gylytė, Paulius Gylys, Simas Razmus, Irena Razmutė, Elena Laniauskaitė, Milda ir Nijolė Gulbinskaitės, Vytautas, Antanas ir Stasys Eringiai, Onutė Eringytė, Bronė Kūlytė, Juozas Liutikas, Regina Palkimaitė, Danutė Daunytė, Vaidilutė Jankauskaitė, Vladas Drešeris, Pranas Grybas, Stanaitytė ir gal dar daugiau. Susirinkimus darydavome kas mėnesį, dažniausiai katalikų bažnyčios zakristijoje, o paskui miškeliuose. Kuopos globėju buvo mokytojas Simonas Laniauskas, o mergaičių — Vanda Prunskienė. Kuopa pasiskirstė į berniukų ir mergaičių būrelius, paskui į vyresniųjų ir jaunesniųjų, o narių skaičius paaugo iki 30. 1946 m. balandžio mėnesį buvo kandidatų priesaikos iškilmės irgi zakristijoje.

Į Eichstaete suorganizuotą pusiau slaptą ateitininkų stovyklą amerikiečių zonoje mūsų kuopa delegavo 2 savo narius: Vytautą Šadreiką (dabar

Kanadoje), ir Vytautą Navicką (Chicagoje buvo iš pasalų negrų nužudytas). Taip sulaukėme vasaros atostogų. Nuo 1945 m. vasaros iki 1946 m. vasaros atostogų buvau Blombergo gimnazijos direktorius.

1946 m. direktoriumi buvo paskirtas A. Dičpetris, ėmiau dėstyti lietuvių kalbą ir literatūrą ir lotynų kalbą. Kartu buvau ir ateitininkų berniukų globėjas.

Dar rugpjūčio mėnesį sielovados delegatas kan. Feliksas Kapočius išleido kapelionams potvarkį, įpareigojantį juos globoti skautus ir ateitininkus. Mūsų kapelionas su tuo raštu nuvyko pas direktorių A. Didžpetrį ir pareiškė, kad jis šaukiąs moksleivių ateitininkų susirinkimą gimnazijos patalpose pagal delegato instrukcijas. Naujiems mokslo metams prasidėjus, buvo sušauktas viešai pirmasis moksl. ateitininkų susirinkimas ir išrinkta ateitininkų kuopos, pasivadinusios **kun. Alfonso Lipniūno vardu**, nauja valdyba: pirm. Vytautas Šadreika, sekr. Aldona Gylytė, nariais — Vytautas Navickas, Simas Razmus ir Genė Navickaitė. Prasidėjus viešai veiklai, narių skaičius padidėjo ir pati veikla pasidarė našesnė.

Dalis kuopos narių kartu su mokytojais Simu Laniausku ir A. P. Bagdonu bei kun. K. Juršėnu dalyvavo **Reino konferencijoje** ir aktyviai reikėsi programoje. Vėliau tie patys mokytojai su grupe moksleivių dalyvavo Obere Kalėje, moksl. ateitininkų stovykloje Alpių kalnuose.

1946-47 mokslo metams buvo išrinkta nauja kuopos valdyba: pirm. Vytautas Navickas, sekr. Simas Razmus, nariais — Genė Navickaitė, Regina Grigaravičiūtė ir Danutė Daunytė. Veikla reikėsi būreliuose, o kartą per mėnesį buvo daromi bendri kuopos susirinkimai.

1947 metais į naująją ateitininkų valdybą buvo išrinkti: pirm. Simas Razmus, nariais — Pranas Grybas, Danutė Daunytė ir Bronė Kūlytė.

Paskutinis ateitininkų kuopos pirmininkas buvo Kazys Manglicas. Kun. K. Juršėnui išvykus į JAV, nauju kapelionu buvo atkeltas iš Greveno kun. Antanas Račkauskas, o šiam išemigravus — kun. Buliauskas. Stovyklos klebono pareigas ėjo visų mėgstamas kun. Vytautas Demikis.

1950 metais Blombergo stovykla buvo panaikinta, o likusieji pabėgėliai buvo perkelti į Augustdorfo stovyklą netoli Detmoldo. Tada užsibaigė ir ateitininkų kuopos veikla.

Ši moksleivių ateitininkų **kun. Alfonso Lipniūno kuopa Blomberge** buvo reikšmingas veiksnys mūsų jaunimo auklėjimui ir jo religiniam bei tautiniam brendimui. Esu tikras, kad ji ne vieną jaunuolį apsaugojo nuo klystkelių ir jo gyvenimą pakreipė į idealiesnio gyvenimo kryptį ir padėjo jam išlikti atsparesniu, netekus gimtosios žemės ir lietuviškos aplinkos.

A. P. Bagdonas

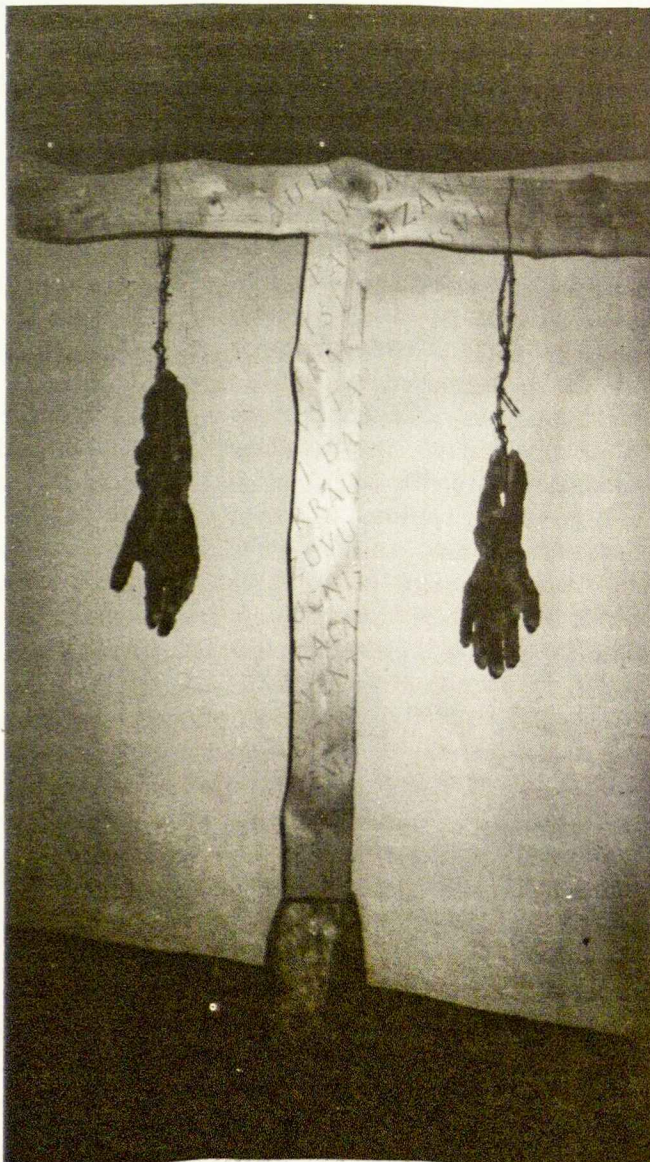
O kas tėvynėje?

Iš New Yorke esančio Lietuvos Informacijos centro gautos žinios, kad sąžinės laisvės kalinių paštas yra sustabdomas. Kun. Alfonsas Svarinskas skundėsi Lietuvos katalikų bažnyčios kronikoje (nr. 64), kad jam teleidžia gauti du laiškus į mėnesį Perm kalinių stovykloje, o jau jo laiškus pradėjo gražinti. Julius Sasnauskas susirašinėja su korespondentu Italijoje, kuris taip pat nebegauna jo laišku. Kun. Svarinskas atlieka dešimties metų bausmę už pastoracinę veiklą, o Julius Sasnauskas atlieka 6 1/2 metų bausmę už rašymą pogrindžio spaudoje. Pašto sustabdymas įrodo sovietų neklusnumą pasauliniams žmogaus teisių susitarimams ir tuo pačiu Pasaulinės pašto sąjungos taisyklėms.

Vysk. Julijonas Steponavičius buvo oficialiai perspėtas už jo pastoracinę veiklą Žagarėje. Jau nuo 1961 m. vysk. Steponavičius negali atlikti savo pareigų kaip Vilniaus arkivyskupijos administratorius. Sovietų Lietuvos religinis pareigūnas Petras Anilionis asmeniškai perspėjo vyskupą nedalyvauti Šv. Kazimiero 500 metų mirties iškilmėse Vilniuje rugp. mėn. Vyskupas vis vien dalyvavo. Anilionis perspėjo vyskupą, jog nedera jam pasirašyti pasipriešinimus, kai kun. Svarinskas ir kun. Tamkevičius buvo areštuojami. Vyskupas buvo išbartas už dalyvavimą religinėse apeigose, jubiliejuose, laidotuvėse. Vyskupui buvo patarta neleisti LKB kronikos rašytojams žinoti apie jo ir Anilionio pasikalbėjimus. Vyskupas Steponavičius pažadėjo visiems apie tai pranešti.

Priespauda lietuviams kunigams Sovietų Lietuvoje didėja, praneša vėliausios žinios iš Lietuvos informacijos centro. Diecezijų kunigų tarybų nariai bus pašalinami, jei Petru Anilioniui jie nepatinka. Panevėžio diecezijoje Anilionis tris kunigus atleido iš tokių pareigų. Šiauriose kunigai buvo sušaukti į susirinkimą, kuriame jiems buvo draudžiama pasirašyti protestus dėl kun. Svarinsko ir kun. Tamkevičiaus arešto. Širvintuose kunigai buvo perspėti nustoti

melstis už areštuotus kunigus ir nustoti mokytį jaunimą tikybos. Seminaristai Kauno seminarijoje negavo atsakymų į jų klausimus apie religinę diskriminaciją, kai Sovietų Lietuvos vyriausias teisėjas Misiūnas lankėsi seminarijoje. Misiūnas sakėsi nežinojęs, kad mokesčiai kunigams ir bažnyčių darbuotojams yra trigubai virš normos. Kai klierikai skundėsi dėl religinės literatūros spausdinimo stokos, Misiūnas sakė, kad literatūros pakako ir davė pavyzdį — Katalikų kalendorių. Dalyviai nusijuokė, pagal Kroniką žinodami, kad kalendorių gavo kiekvienas kunigas tik po vieną egzempliorių. Niekas netikėjo, kai Misiūnas teigė, kad kun. Svarinsko teisme galėjo lankytis bet kas. Visi žinojo, kad kai kurie norintys dalyvauti buvo nuvežti už miesto ribų autobusuose ir palikti, kai teismas vyko Vilniuje 1983 m. sausio mėn.

„Tiems, kurie dar likę“ —
Lino Vaičiulevičiaus skulptūra
Australijos lietuvių parodoj.

Detroito Karaliaus Mindaugo moksleivių ateitininkų kuopa

1985 metų
pranešimas

Pradėjome šiuos metus su gera nuotaika ir didele motyvacija darbui. Turime iš viso 11 narių. Iš šių 11 narių turime du naujus kandidatus — Nidą ir Gytį, ir globėją — dr. M. Jankauskienę.

Pirmas susirinkimas įvyko pas p.p. Udrius spalio 6 dieną. Šiame susirinkime buvo nutarta pora labai svarbių dalykų. Išrinkome naują valdybą: Linas Udrys — pirmininkas, Aldas Kriaučiūnas — vicepirmininkas ir sekretorius, ir Vitas Rugienius — išdininkas. Planavome atnaujinti kuopos laikraštėlį, kurį redagavo Aldas Kriaučiūnas ir aptarėme metinę temą, pagal kurią mūsų susirinkimai vadovavosi. Ši tema yra „Dabartinė Lietuva“. Po šio pradinio susirinkimo, turėjome dar šešis, kurie įvyko pas p.p. Rugienius, p.p. Petrusevičius, p. Černiauskieneį ir p.p. Gražulius.

Kiekvieną susirinkimą du ar trys nariai apsiimdavo rašyti temas laikraštėliui. Gruodžio, sausio ir vasario mėnesiais turėjome tris labai įdomius paskaitininkus. Jie buvo p. Lilė Gražulienė, kuri kalbėjo apie religiją dabartinėje Lietuvoje, p. Algis Zaparackas, kuris mums api-

būdino OSI veiklą, ir p. Nari-mantas Udrys, kuris pakalbėjo apie vasario 16-tą ir Lietuvos išlaisvinimo galimybę. Dalyvaudami šiose paskaitose išmokome daug apie dabartinės Lietuvos ir apie išeivijos lietuvių padėtį. Po p. Zaparacko paskaitos mes parašėme laišką užsienio ministeriui George Schultz, protestuodami prieš OSI veiklą. Visos paskaitos buvo labai įdomios ir mes nuoširdžiai dėkojame mūsų paskaitininkams.

Šių metų moksleivių kursuose dalyvavo beveik visi nariai. Kalakursuose dalyvavo jaunesnieji moksleiviai: Gytis, Nida, Karis, Andrius. Žiemos kursuose dalyvavo vyresnieji moksleiviai: Aldas Vitas, Andrius, Laura, Imsrė ir aš. Žiemos kursuose turėjome progos pasiklausyti neeilinių paskaitų ir pamatyti senų gerų draugų iš kitų miestų.

Baigiant norėčiau padėkoti dar kartą mūsų paskaitininkams už labai geras kalbas, taip pat nariams ir valdybai už solidarų dalyvavimą ir labiausiai norėčiau padėkoti mūsų globėjai dr. M. Jankauskienei už tokį gerą, nuoširdų darbą mus globojant.

Linus Udrys

Karaliaus Mindaugo kuopa: glob. Marija Jankauskienė, Medėja Sabaliūnaitė, kun. Babonas, Nida Černiauskaitė, Gytis Udrys; 2-oj eil. Vilija Idzelytė, Imsrė Sabaliūnaitė, Aldas Kriaučiūnas, Linas Udrys, Vitas Rugienius, Karigaila Petrulis (Trūksta Lauros Gražulytės).

SAVIAUKLA

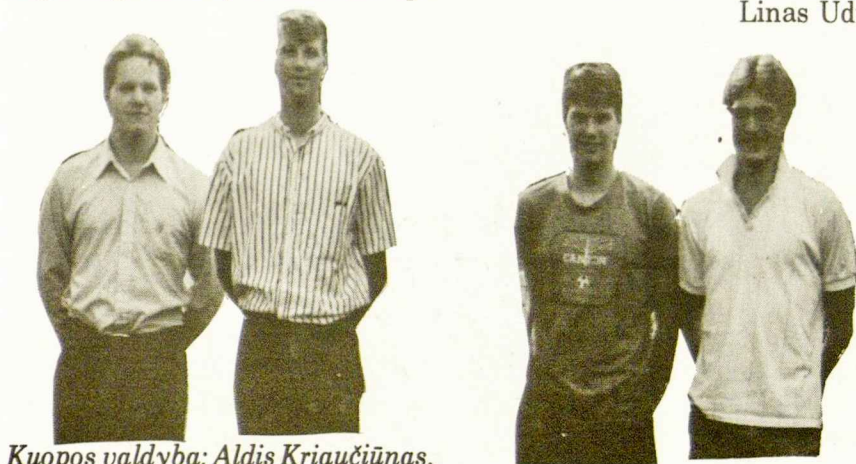
Praeitų metų rudenį Andrius Kazlauskas iš Klevelando skaitė mums įdomią paskaitą apie savi-auklą.

Saviaukla, iš tikrųjų, reiškia išsilavinimą. Yra šeši būdai, kaip žmogus gali išsilavinti. Pirmas yra skaityba. Skaitymas padeda dvejopai: platina mūsų žodyną ir praplečia akiratį. Antras būdas yra rašymas, kur gali išreikšti savo mintis. Andrius sakė, kad labai svarbu turėti dienoraštį, kad galėtumėm patys pamatyti kaip mūsų rašymas gerėja. Trečias būdas yra kūryba (art). Kūryba parodo ką mes galime išreikšti ir padeda save ir kitus pažinti. Ketvirtas būdas yra mąstysena. Šitas būdas padeda sustiprinti viltį. Mums sakė, reikia kasdieną pagalvoti „ką dariau ir ką norėjau daryti“.

Penktas būdas yra elgsena. Andrius sakė, kad yra labai svarbu žiūrėti į kitų žmonių elgseną, ypačingai gerų žmonių, nes tada mes išmokstame kaip elgtis prie žmonių. Šeštasis būdas yra altruizmas. Tai reiškia duoti kitam ką nors ir nereikalauti nieko atgal gauti. Tai parodo mūsų sielos stiprumą.

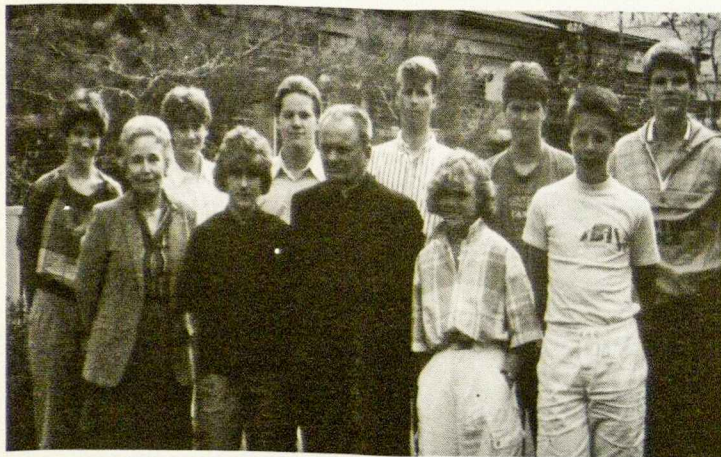
Gytis Udrys

Iš Detroito moksleivių ateitininkų karaliaus Mindaugo kuopos laikraštėlio „Jaunystės šauklys“

Kuopos valdyba: Aldis Kriaučiūnas, Linas Udrys, Vytas Rugienius, Andrius Gražulis.

TRUMPAI

Hamiltono ateitininkų religinis koncertas buvo kovo mėn. 3 d. Aušros Vartų šventovėje. Koncertą atliko iš Toronto atvykęs „Aro“ choras, solistė L. Marcinkutė ir muz. vargonistas J. Govėdas. Koncerto pelnas buvo paskirtas Religinei šalpai Lietuvoje. Tikinčios Lietuvos diena buvo paminėta per šv. Mišias Aušros Vartų parapijoje ir rinkliava taip pat skiriama Religinei šalpai.

Hamiltono ateitininkų šeimą sudaro arti šimto narių. Veiklos koordinatore jau daug metų yra E. Gudinskienė. Sendraugių valdyboje yra T. Apanavičienė, E. Gudinskienė ir inž. P. Masys. Moksleivių valdybos pirmininkė yra Danutė Grajauskaitė, o jų globėja — Ž. Vaičiūnienė. Jaunučiais rūpinasi D. Trumpickienė ir Aušra Pleinytė.

Vasario 16 gimnazijos moksleivių ateitininkų kuopa dalyvavo Nepriklausomybės šventės minėjime. Kuopos nariai skaitė ištraukas iš pagrindžio leidinio „Lietuvos ateitis“ ir supažindino dalyvius su kai kuriais Lietuvos laisvės kovotojais, kurie dėl savo įsitikinimų šiuo metu kenčia darbo stovyklose ir tremtyje.

Čikagos studentų ateitininkų draugovės susirinkime balandžio 21 d., Jaunimo centre kalbėjo Jolita Kisieliūtė-Narutienė apie skirtumą tarp Lietuvos ir Amerikos jaunimo.

Toronte kovo 2 d. Lietuvos kankinių parapijos salėje susirinko 160 ateitininkų ir svečių į vakaronę. Po vakarienės, M. Sungailai ir R. Girdauskaitei sumaniai pranešinėjant, įvyko „kelionė“. S. Pargauskaitė atliko du kūrinus akordeonu. L. Dambrauskaitė, R. Underys ir V. Vaičiūnas padainavo įvairias dainas, akompanuojant P. Vytui, R. Jonaitienė perskaitė V. Tamulaičio parašytą novelę apie katiną ir maišą aukos. Buvo pagerbtas ir pats autorius. Po kavos ir pyragų pertraukos antroje programos dalyje pasirodė Z. Prapakaitė, pagrodama fleita (akomp. P. Vytas). Vakaronė baigta keliom dainom, kurias atliko minėta trijulė.

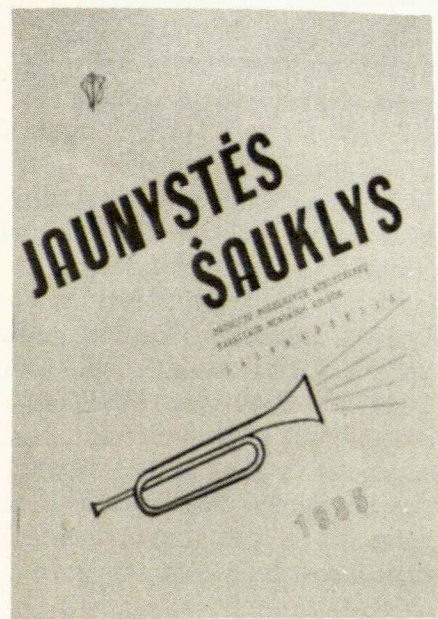
Los Angeles ateitininkų sendraugių metinis susirinkimas įvyko vasario 3 d. Aldonos ir Antano Audronių namuose.

New Yorko draugovės susirinkimas įvyko kovo 9 d. pas Algirdą Lukoševičių. Per susirinkimą kalbėjo draugovės dvasios vadas kun. Jonas Pakalniškis apie katalikiškumą ir ateitininkiją. Taip pat buvo svarstoma New Yorko metinės šventės programa.

Ateitininkų Korp! Giedra Clevelando Lietuvių namuose kovo mėn. suruošė dail. Danguolės Stončiūtės-Kuolienės grafikos ir Reginos Petrutienės medžio drožinių parodą.

Čikagos kun. Alfonso Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopa suruošė pončkų balių vasario 22 d. Baliaus metu pasirodė kuopos nariai operetėje „Pirmininko problema“, kurią parašė ir režisavo Rasa Šoliūnaitė-Poskočimienė. Lipniūno kuopos globėja Dalia Katičiūtė-Boydstonienė pasveikino visus atvykusius, p. Valaitienė vaišino visus pončkomis, o „Aido“ orkestras grojo šokiams. Baliuje sutelktos lėšos rems moksleivių leidžiamą Ateities numerį.

Čikagos ateitininkų sendraugių naujoji valdyba: Kazys Pabedinskas — pirm., Ofelija Barškėytė ir Rimas Gražulis — vicepirm., Valerija Žadeikienė — išd., Alina Vadeišienė — sekr.

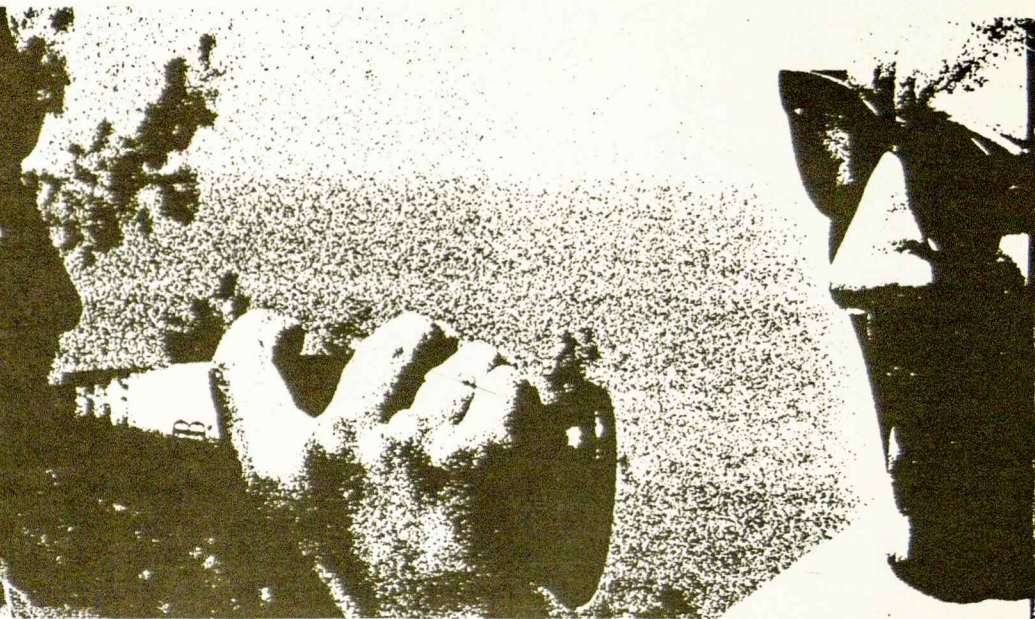
Po penkerių metų grįžta „Jaunystės šauklis“, mūsų kuopos laikraštėlis. Per pirmą susirinkimą buvo nutarta atgaivinti laikraštėlį, ir man paskirtos šios pareigos. Pradžioje rinkome medžiagą. Kiekviename susirinkime buvo užduota parašyti temą, derinantis prie mėnesio įvykių. Buvo labai smagu su visais dirbti ir dėkoju visiems už talką. Ypač dėkoju savo tėveliams, kurie daug padėjo šį leidinėlių apipavidalinti ir išspausdinti.

Viliuosi, kad sekančiais metais toliau šauks „Jaunystės šauklis“.

Aldis Kriaučiūnas
„Jaunystės Šauklio“ redaktorius

Stulginskio
kuopos susirinkime
arba
Tėvas A. Saulaitis
butelio dugne

Sėdėjau tamsioje karčiamoje kažkur 69-toje gatvėje. Buvo taip tamsu ir prirūkyta, kad buvo sunku matyti mano rankoje laikomą Pepsi-Cola butelį. Filosofškai pagalvojau: „Ar yra tamsiau tame butely ar šitame kambary?“ Pakėliau butelį prie akies ir pasižiūrėjau į vidų. Stebuklas! Butelyje buvo ypatingai šviesu, o butelio dugne vyko kažkoks susirinkimas. Pažiūrėjęs atidžiau į susirinkusius, atpažinau, kad tai Čikagos apylinkių prez. A. Stulginskio kuopos susirinkimas. Tai vasario 15 d., atrodo, kad Rūtos ir Pauliaus Jonauskų namuose. Susirinkime dalyvavo 23 jaunuoliai, o paskaitininkas buvo visų

gerbiamas ir mėgstamas kun. A. Saulaitis. Tėvas Saulaitis aiškino apie šventoves Lietuvoje ir kitur. Jis aiškino, kad šventovė yra vieta kur mes jaučiamės jaukiai, smagiai ir arčiau Dievo. Jis vėliau aiškino apie Bažnyčios paskirtas šventoves Lietuvoje. Pasirodo, kad yra daug lietuviškų šventovių. Girdėjome apie Šiluvą, Aušros vartus, šv. Kazimierą, vysk. Matulaitį, seselę Mariją Kaupaitę ir kitus. Tėvas Saulaitis visiems išdalino šventųjų paveikslų, Lietuvos žemėlapi su pažymėtomis šventovėmis ir sąrašą Lietuvoje šventai gyvenusių žmonių. Po šios paskaitos dar buvo klausimų apie

bažnyčią ir Mišias. Tėvas Saulaitis maloniai visiems atsakė ir paaiškino.

Staiga tas šviesus vaizdas sustemo ir pranyko. Po kiek laiko pamačiau kitą vaizdą — jaunuoliai buvo išvažiavę į McDonald's užkandinę pasmaguriauti. Visi prisipirko daug „hamburgerių“, nes jie kainavo tik 39 centai, o su sūriu 49 centai. Pasisotinę visi grįžo pas Jonauskus ir pradėjo skirstytis į namus.

Norėdamas dar ką nors išgirsti, pridėjau butelį prie ausies, bet girdėjau tik ramų jūros ošimą. Pasižiūrėjau ir pamačiau — butely burbuliuoja mano Pepsi...
Aras

MALDA UŽ JAUNIMĄ

Viešpatie, Tu suteikei jaunimui gyvenimo žiedą, skirtą džiaugtis ne tik šiuo gyvenimu, bet ir žydėti amžinu grožiu. Apsaugok jį nuo nuodėmės šalną, kurios išsemia dvasios gyvybę. Gyvenimo audrose išlaikyk jį tikintį ir ištikimą Tavo įsakymams ir Kristaus

mokymui, kad mūsų laikų jaunimas džiugiai atliktų savo užduotį Kristaus vynuogyne. Teatliepia didžiadvasiškai jaunos širdys Tavo kvietimui ir tenugali visas kliūtis Tau visiškai pasiaukoti. To prašome per Tavo Sūnų, Jėzų Kristų ir Jo Motinos Marijos užtarimą. Amen.

Nek. Prad. Marijos seserys

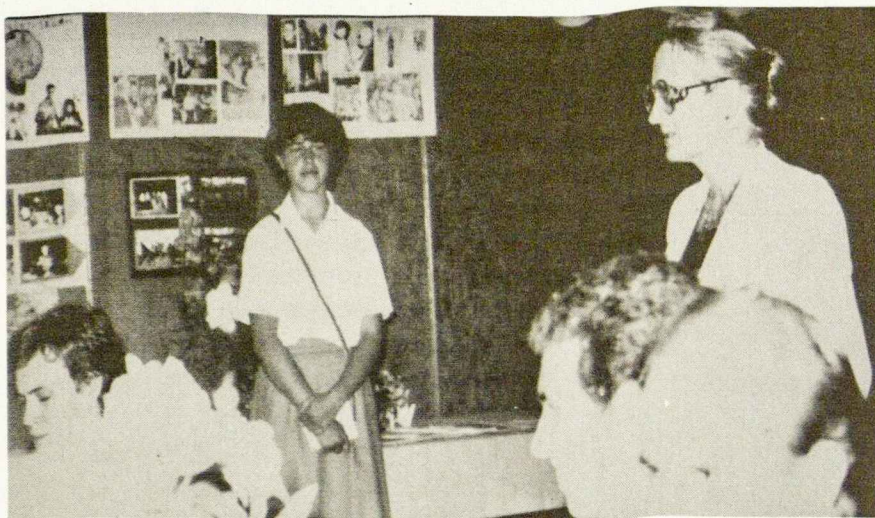
Hamiltono ateitininkų šventė

Hamiltono at-kai savo metinę šventę pradėjo šeštadienį — birželio 1 d. „Bronte Creek” provinciniame parke gegužine. Šaltas vėjas pūtė, bet saulutė šildė po penktadienio uraganų nusiaubusių dalelę Ontario provincijos. Susirinko jaunučių su tėveliais, moksleivių ir sendraugių, iš Toronto, Hamiltono ir Čikagos atstovas. Pasivaišinus atviram ore keptomis ant žarijų dešrelėmis su vaisvandeniais, buvo praversti žaidimai ir lenktynės.

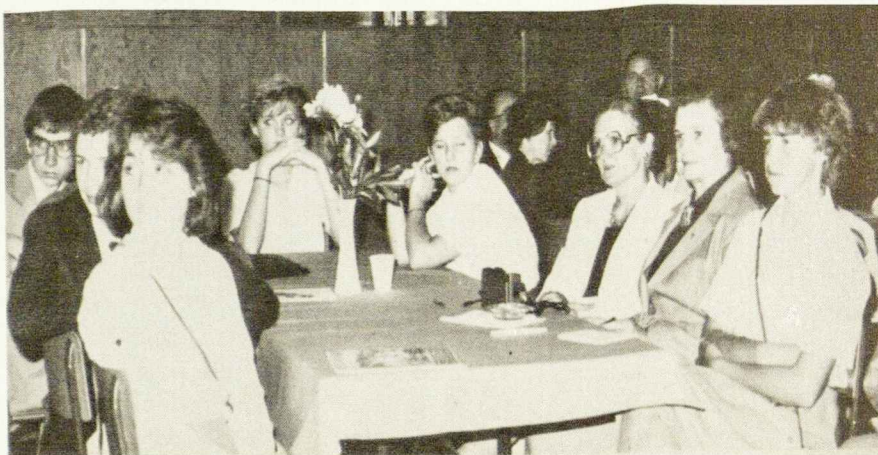
Vakare, 6:30 val., parapijos salėje buvo suruošta vakaronė, Programą pradėjo moksl. kuopos pirm. Danutė Grajauskaitė, pakviisdama kleboną kun. Liaubą sukalbėti invokaciją. „Padėk mums, Viešpatie Dieve, tapti antruoju šv. Kazimieru dorume, skaistybėje, Tavo ir tėvynės meilėje. Duok mums jėgų eiti jo takais atliekant savo gyvenimo uždavinius: tikėjime, doroje ir gerume” — baigė kunigas.

Sveikino kitų miestų kuopų atstovai: Čikagos kun. Lipniūno kuopos vardu — Marius Katilius-Boydston, Toronto — St. Šalkauskio kuopos — Vyt. Čiuplinskas, ir MAS Centro vald. pirm-kė — Dalia Katiliūtė-Boydston iš Čikagos.

Dr. Petras Kisielius, jr., iš Čikagos skaitė paskaitą „Šių dienų ateitininko misija”. „Mažosios kolonijos puoselėja didesnį narių draugiškumą ir entuziaumą” — pastebėjo daktaras. Prisiminęs garbingą ateitininkų praeitį, patariu žvelgti tolyn į ateitį. O dabartis? Nelinksma. Lietuvoje inteligentijos ir kunigijos vis mažėja. Ateizmas veikia iš visų pusių, o čia mūsų veikla silpsta, narių skaičius mažėja. Išeivijos dvasinis gyvenimas smunka, pašaukimai retenybė. Veikia aplinkos materializmas. Per 75 metus dvasios variklis buvo a-kai, o mes ar kapituluojam ir nuleidžiame rankas? Apart tikėjimo kokia vertybė gali būti aukštesnė? Turime moralinę teisę pasirūpinti savo tėvyne. Šiandien Kristus klausia mūsų: Ar ir jūs

Hamiltono ateitininkų metinėje šventėje moksleivius sveikina MAS CV pirmininkė Dalia Katiliūtė-Boydstonienė. Iš kairės stovi Hamiltono moksleivių kuopos pirmininkė Dana Grajauskaitė.

Hamiltono ateitininkų kuopos šventėje moksleiviai ir globėjai. Iš kairės aplink stalą: Onutė Žukauskaitė, Marius Katilius-Boydston iš Čikagos, Linas Daukša, Lilly Liaukutė, MAS CV pirmininkė Dalia Katiliūtė-Boydstonienė, p. E. Gudinskienė, Hamiltono kuopos pirmininkė Dana Grajauskaitė.

mane apleisite? Mes atsakome šv. Petro vardu — pas ką mes eisime, Viešpatie? Kadangi Lietuva yra kalėjime, mes turime tapti jos šaukliais už laisvę, religiją. Rašyti dažniau laiškus į Lietuvą, politiniams kaliniams, jungtis į šv. Rašto būrelius, teologijos kursus, Pax Romana, į „už žmogaus teises Lietuvoje” ir kt. Mūsų skaičiai mažėja, o rūpesčiai didėja. Ar kovoti ar kapituliuoti? Laimėti — tapus geresniais, doresniais žmonėmis — baigė paskaitininkas.

Oficiali dalis baigta a-kų himnu. Jaunučiai, vadovaujami D. Lukavičiūtės, inscenizavo liaudies dainą „Siuntė mane motinėle”. Iš Toronto „Dainavimo trijulė” — L. Dambrauskaitė, R. Underys ir V. Vaičiūnas maloniai visus nuteikė švelniais balsais ir ramia muzika. Padainavo liet. liaudies ir pagal

liet. poetų žodžius R. Underio ir jo sesers sukurtą muziką, dainų pynę. Susirinkusieji plojimais dar išprašė bisui „Už kalnelių saulė leidžias”.

Nuskambėjus paskutiniams dainos garsams moksl. pirm. D. Grajauskaitė padėkojo per visus metus padėjusiems kuopai: Ž. Vaičiūnienei, E. Gudinskienei, Toronto moksl. kuopai, visiems tėveliams, o dabar šeiminkėms ir mamytėms už skaniai paruoštą šaltą vakarienę.

Hamiltono a-kai širdingai dėkoja „Dainavimo trijulei” už atvykimą ir atlikimą taip gražios programos.

Kuopos šventė baigta sekmdienį, birželio 2 d. šv. Mišiomis 10:30 val. ir jų metu moksleivių, jaunių ir jaunučių priesaika.

Kalifornijos moksleiviai veikia

Saulėtos Kalifornijos moksleiviai ateitininkai šiais metais labai aktyviai veikia. Kiekviename susirinkime dalyvauja apie keturiolika kuopos narių. Susirinkimuose kuopa diskutuoja, rašo ir ruošiasi dalyvauti Lietuvių bendruomenės veikloje.

Pirmasis 1985 metų susirinkimas įvyko sausio 20 d. prieš Tautinių šokių repeticiją pas Andrytę ir Teresytę Giedraitytes. Ten kuopos nariai rašė „Ateities“ Moksleivių numeriui, fotografavosi ir susirinkimo gale, užsigardžiavo pizza ir ledais.

Vasario mėnesį Los Angeles moksleiviai nutarė praleisti savaitgalį kartu. Susirinko pas Rimą ir Dalytę Navickaites po Vasario 16-tos minėjimo. Kol visi susirinko, kai kurie žaidė krepšinį, kiti pirko penkis maišus maisto ir išrinko filmus, kuriuos kuopa planavo matyti vakare. Visiems susirinkus, pradėjome susirinkimo oficialią dalį malda ir pranešimais. Tuoj kuopos nariai įsiveržė į rašymą: kai kurie rašė kongresmenams OSI reikalui, kiti rašė „Ateities“ Moksleivių numeriui, o dar kiti rašė laišką „Akiračiams“. Baigę visi susėdo skaniai šviežių koldūnų vakarienei. Nutarėme, kad p. Navicko koldūnai yra „mmmm-primo“, ir vėl ėmėme papildyti tuščias lėkštes. Pavalgę susėdome žiūrėti filmus: Big Chill, 16 Candles ir The Shining. Po Big Chill ir 16 Candles buvo vedamos trumpos diskusijos. Išvargę visi greitai užmigo. Vos nespėjome atsikelti, kai atvažiavo su mumis pusryčiauti dienos paskaitininkė dr. Liucija Baškauskaitė, kuri yra antropologijos profesore Northridge universitete. Susidomėję visi atidžiai klausėsi dr. Liucijos paskaitos. Ji aiškino, kaip mes pritampame prie gyvenimo sąlygų, ir kaip mūsų sąlygos skiriasi nuo mūsų tėvų sąlygų. Jai baigus, buvo proga paklaussinėti paskaitininkę ir gauti labai įdomių žinių. Nutarėme, kad, jei vėl atsiras proga, norėtumėm ją dar kartą pasikviesti į susirinkimą.

Labai dėkojame dr. Liucijai Baškauskaitei už jos laiką ir už įdomias informacijas.

Trečias metų susirinkimas įvyko kovo 3 d. pas Rimą ir Dalytę Navickaites. Kuopos nariai diskutavo ir suplanavo Moksleivių programą Metinei Los Angeles ateitininkų šeimos šventei. Šventė įvyks gegužės 19 d. ir joje dalyvaus Ateitininkų Federacijos vadas. Nutarėme sukurti skaidrių montažą, pritaikytą prie Dariaus Polikaičio naujai išleistos plokštelės muzikos. Montažą suorganizuoti prižadėjo Rymantė Vizgirdaitė ir Gailė Radvenytė. Buvo nutarta nuvažiuoti į parką ir į pajūrį ir ten paimti kūrybingų nuotraukų, kurios galėtų būti pritaikytos prie dainų: „Aš čia gyva“, „Dainava“ ir „Vėjo vaikas“. Baigėme susirinkimą, atšvėsdami kuopos vicepirmininkės Rimos Navickaitės gimtadienį.

Penktadienio vakarą, kovo 8 d., Lietuvių parapijoje įvyko jaunimo susitikimas su Sesele Igne iš Putnam. Susikaupime dalyvavo nemažas skaičius Kunigo Stasio Ylos kuopos narių. Šį vakarą buvo progos padiskutuoti mūsų ryšį su Jėzumi ir bendrai pasidalinti min-

timis apie savo tikybą. Labai dėkojame seselei Ignei už atsilankymą ir tikimės kad ji vėl greitai grįš.

Balandžio mėnesį kuopa paskyrė du susirinkimus grynai skaidrėms. Pirmas susirinkimas buvo Griffith Parke ir Observatorijoje, o antrasis susirinkimas įvyko Santa Monika pajūryje. Ten buvo daug progų kūrybingai išsireikšti skaidrėse, skaidrių montažui.

Gegužės 4–5 d. įvyko pernakvojimo susirinkimas pas Mildą ir Aidą Palubinskus. Milda Palubinskaitė pravedė kuopos susikaupimą pajūryje, kuris apėmė Lietuvos religinę istoriją ir šios istorijos prasmę mums. Tą vakarą kuopa pasidžiaugė naujai išleistais filmais.

Tikimės, kad Kun. Stasio Ylos kuopos skaidrių montažas sukėlė gerą, viltingą nuotaiką Los Angeles Ateitininkų Šeimos šventėje, kuri įvyko geg. 19 d., dr. Brinkio namuose. Dėkojame dr. Brinkui už patalpas.

Šių metų valdybos vardu norėčiau palinkėti daug sėkmės ateinančiai L.A. Kunigo Stasio Ylos kuopos valdybai. Dirbkit, kovokite dėl Lietuvos!

Gailė Radvenytė

Losandželijės ateitininkės Gailė Radvenytė, Milda Palubinskaitė, Daiva Tomkutė, Rima Navickaitė smaguriauja saldainiais.

Dirbkim, kovokim dėl Lietuvos

Mes turim daug galimybių dirbti ir kovoti dėl Lietuvos. Galima kovoti ginklais ir žmonių gyvybėmis. Arba galima kovoti spauda, žodžiais, peticijom ir demonstracijom.

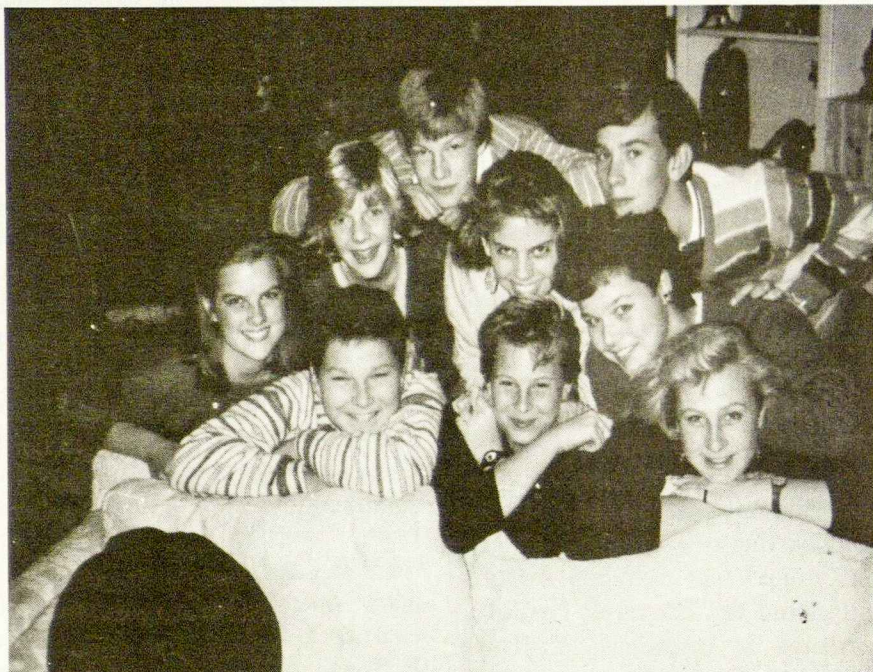
Mano nuomone, antras būdas yra geresnis, nes labai daug nekaltų žmonių miršta per karą ir kovas. Nors aš jaunas, aš galiu rašyti laiškus gubernatoriams, prezidentui ir redaktoriams ir išreikšti savo nuomonę apie nekaltų žmonių deportavimą iš Lietuvos be jokios tikros priežasties. Aš irgi galiu protestuoti, demonstruoti ir apibūdinti savo amerikiečiams draugams ir kitiems žmonėms apie visokias baisenybes, kurios darosi pas komunistus.

Mes visi galime padėti Lietuvai kasdieniniu gyvenimu. Kai mes kalbame, skaitome, rašome lietuviškai, ar ką nors kitą darome, kas yra surišta su Lietuva, mes jai padedame. Mes irgi galime melstis ir prašyti Dievą, jeigu nėra galimybių išlaisvinti Lietuvą, tai jai duoti stiprybės, kad komunistai suprastų ir paleistų mūsų žmones iš vergijos.

Baigiant, aš noriu pasakyti kad kovojimas su peticijom, demonstracijom, laiškais ir spauda yra saugesnis takas eiti į laisvę. Laisvė bus atsiekta tik su didelėm pastangom.

Paulius Mošinskis

Vaidai iš Los Angeles kun. St. Ylos moksleivių ateitininkų kuopos susirinkimų.

Užuojautos

Su ateitininkišku nuoširdumu užjaučiame kun. dr. J. Prunskį, dr. O. Garūniene, Joną Prunskį ir jų artimuosius, mirus sesutei A. A. Anei,

rašytoją Danutę Bindokienę, mirus jos A. A. Tėveliui,

dr. Liną Sidrį ir visą giminę, mirus jo mamytei A. A. dr. Giedrei Sidrienei.

Reiškiame gilią užuojautą A.†A. Alicijos Rūgytės, A.†A. rašytojo ir mokytojo Vinco Ramono ir A.†A. agronomo dr. Broniaus Povilaičio šeimoms ir artimiesiems. Praradome veiklius ir talentingus ateitininkus.

TRUMPAI

Čikagos ateitininkai šventė Sekmines Ateitininkų namuose. Šv. Mišias atnašavo kun. dr. Kęstutis Trimakas. Po Mišių sendraugių skyriaus pirmininkas Kazys Pabedinskas darė pranešimą apie artėjantį Ateitininkų kongresą. Dalyviai praleido popietę užkandžiaudami, sportuodami ir šnekučiuodami.

Hamiltono ateitininkai rinkosi birželio 1-2 d. metinei šventei. Birželio 1 d. buvo išvyka Bronte Creek parke ir vakaronė parapijos salėje. Paskaitą skaitė dr. Petras Kisielius jn., o po to buvo vakarinė ir meninė programa. Birželio 2 d. buvo šv. Mišios, įžodis ir kavutė.

Toronto ateitininkai baigė metų veiklą birželio 9 d. šv. Mišiomis Prisikėlimo parapijoje. Po to buvo agapė parapijos salėje. Tą popietę moksleiviai ruošė iškylą į Toronto salas, į kurią kvietė visus norinčius dalyvauti.

Californijos moksleiviai aktyviai reikėsi 1985 m. Sausio mėn. susirinkimo metu rašė „Ateities“ moksleivių ateitininkų numeriui, fotografavosi ir vaišinosi. Vasario mėn. moksleiviai rinkosi po Vasario 16-tos dienos minėjimo. Jie sportavo, darė savo pranešimus, rašė straipsnius spaudai („Ateičiai“ ir „Akiračiams“) ir laiškus JAV Kongreso atstovams OSI reikalui ir kartu matė filmų. Moksleiviai taip pat iš klausė prelegentės dr. Liucijos Baškauskaitės paskaitos apie kūrybingas nuotakas. Kovo mėn. moksleiviai susitiko su viešnia iš Putnamo, ses. Igne, kuri pravedė jaunimui rekolekcijas parapijoje. Balandžio mėn. moksleiviai rinkosi dukart: Griffith Parke bei Observatorijoje ir Santa Monikos pajūryje. Gegužės 4-5 d. kuopa susikaupė prie pajūrio ir aptarė Lietuvos religinę istoriją ir jos prasmę dabarčiai. Kun. St. Ylos kuopos moksleiviai paruošė skaidrių montažą Los Angeles ateitininkų Šeimos šventei gegužės 19 d. Kuopos susirinkimuose dalyvavo maždaug 14 narių, pirm. buvo Gailė Radvenytė.

Kun. A. Lipniūno kuopa Čikagoje užbaigė savo veiklos metus gegužės 25 d. Šv. Mišias Jaunimo centro koplyčioje atnašavo kun. V. Bagdanavičius. Mišių metu kandidatas Tauras Gaižutis davė moksleivių ateitininkų įžodį. Jaunimo centro mažojoje salėje programą pradėjo kuopos pirm. Marius Katilius-Boydston, kuris apibūdino metų veiklą. Nauja 1985-86 m. valdyba: Jonas Račkauskas — pirm., Rima Polikaitytė — vicepirm., Rimas Lukošius — išd., Asta Kižytė — sekr., Gytis Liulevičius — koresp.

Vasario 16 gimnazijos ateitininkai Vokietijoje pradėjo 1984-85 m. veiklą, dalyvaudami Tautos šventės proga laikomose šv. Mišiose rugsėjo 8 d. Vysk. Valančiaus kuopa lapkričio mėn. suruošė talentų vakarą gimnazijoje ir susikau-pimo vakarą. Prieš Kalėdas kuopa suruošė iškylą į Niurnbergą. Sausio mėn. kuopos nariai diskutavo,

kodėl jaunimas nelanko šv. Mišių. Diskusijos vyko su suaugusiais, kurie taip pat ta tema išsireiškė. Gimnazijos Vasario 16 minėjime moksleiviai ateitininkai dalyvavo Mišiose su savo vėliava ir supažindino visus su kai kuriais laisvės kovotojais Lietuvoje. Kuopa planavo užbaigti veiklos metus, dalyvaudama Vokietijos ateitininkų šventėje balandžio 26-28 d. Memmingene, rašydama laiškus Sibiro kaliniams, ir išleisdama kuopos laikraštėlį.

Detroito Karaliaus Mindaugo kuopoje yra 11 narių. 1984-85 m. kuopos pirm. buvo Linas Udryns, vicepirm. ir sekr. Aldas Kriaučiūnas, išd. Vitas Rugienius. 1984-85 m. tema buvo „Dabartinė Lietuva“. Veiklos metais buvo paskaitų: Lilė Gražulienė kalbėjo apie religiją dabartinėje Lietuvoje, Algis Zaprackas apibūdino OSI veiklą, Narimantas Udryns kalbėjo apie Vasario 16-tą ir apie Lietuvos išsilaisvinimo galimybes. Iš viso buvo šeši susirinkimai, ir beveik visi nariai dalyvavo moksleivių kursuose.

Čikagos ateitininkai suorganizavo ir pravedė penktąjį tradicinį Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimo vakarą Čikagos Jaunimo centre.

Minėjimui vadovavo kun. A. Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopos pirmininkas Marius Katilius-Boydston. Kun. A. Saulaičio, SJ, parašytą maldą perskaitė Lipniūno kuopos narė Aušra Jasaitytė. Po maldos kalbėjo kun. V. Bagdanavičius. Poetas K. Bradūnas perskaitė savo poezijos ir rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė skaitė savo atsiminimus apie Vasario 16-tąją Lietuvos sostinėje ir Kaune. Po pertraukos buvo rodamos kun. A. Kezio, SJ, skaidrės iš dabartinės Lietuvos ir trumpas spalvotas žymesnių Lietuvos paminklų filmas. Skaidrių rodymo metu dalyviai dainavo dainas, kurioms vadovavo ir akordeonu palydėjo stud. A. Polikaitis.

